

Євангеліє від Івана

Слово стало Людиною

¹ На початку було Слово, і Слово було з Богом, і Слово було Бог. ² Воно на початку було з Богом. ³ Усе через Нього було створено, і нічого не було створено без Нього. ⁴ У Ньому було життя, і життя було світлом для людей. ⁵ Світло світить у темряві, і темрява не здолала* його.

⁶ З'явився чоловік, надісланий Богом; його ім'я – Іван. ⁷ Він прийшов як свідок, щоб свідчити про світло, щоб усі повірили через нього. ⁸ Не він був світлом, але він прийшов, щоб свідчити про світло.

⁹ То було справжнє світло, яке освітлює кожну людину, приходячи у світ. ¹⁰ Воно† було у світі, і світ через Нього був створений, але світ Його не впізнав. ¹¹ Він прийшов до своїх, та свої не прийняли Його. ¹² А всім, хто прийняв Його й повірив у Його ім'я, Він дав право стати дітьми Божими, ¹³ народженими не від крові, не через тілесне бажання й не через бажання чоловіка, а народженими від Бога.

¹⁴ Слово стало людиною‡ й оселилося серед нас. І ми бачили Його славу, славу як Єдинородного Сина від Отця, повного благодаті та істини.

¹⁵ Іван свідчив про Нього, проголошуючи: «Він Той, про Кого я казав: „Той, Хто йде після мене, величніший за мене, бо Він був переді мною“».

¹⁶ Адже з Його повноти ми всі отримали благодать

* **1:5** 1:5 Або: не зрозуміла. † **1:10** 1:10 Або: Слово. ‡ **1:14** 1:14 Або: тілом.

за благодаттю §. 17 Бо Закон був даний через Мойсея, а благодать та істина прийшли через Ісуса Христа. 18 Бога ніхто не бачив, тільки Єдинородний Бог, Який у лоні Отця, – Він явив Його.

Свідчення Івана Хрестителя

19 І ось свідчення Івана, коли юдейські керівники з Єрусалима надіслали до нього священників та левітів запитати Його:

—Ти хто?

20 Він визнав, не заперечив, а визнав:

—Я не Христос!

21 Вони запитали його:

—Тоді хто ти? Ілля?

Він відповів:

—Ні!

—То ти Пророк?

Він відповів:

—Ні!

22 Вони ж запитали:

—Тоді хто ж ти? Щоб ми дали відповідь тим, хто надіслав нас. Що ти кажеш про себе?

23 Він відповів, як сказав пророк Ісаїя:

—Я – «голос, який кличе в пустелі:

„Приготуйте дорогу Господеві“».*

24 Посланці ж були із фарисеїв. 25 Вони запитали його:

—Якщо ти не Христос, не Ілля й не Пророк, чому ж ти хрестиш?

26 Іван відповів їм:

—Я хрещу водою, але серед вас стоїть Той, Кого ви не знаєте. 27 Він іде після мене, і я не достойний розв'язати ремінці Його сандалій.

§ 1:16 1:16 Або: благодать замість благодаті. * 1:23 1:23 Див. Іс. 40:3.

28 Це сталося у Віфанії, біля Йордану, де Іван хрестив.

Іван говорить про Ісуса

29 Наступного дня Іван побачив Ісуса, Який ішов до нього, і сказав: «Ось Агнець Божий, Який бере на Себе гріх світу. 30 Це Той, про Кого я казав: „Після мене йде Чоловік, величніший за мене, бо Він був переді мною“. 31 Я сам не знав Його, але я прийшов хрестити водою для того, щоб Він був об’явлений Ізраїлеві».

32 Іван свідчив кажучи: «Я бачив Духа, Який сходить, як голуб, із неба й залишився на Ньому. 33 І я б не впізнав Його, але Той, Хто надіслав мене хрестити водою, сказав мені: „Над ким побачиш Духа, Який сходить та залишається, – Він є Той, Хто хрестить Святим Духом“. 34 Я бачив це та засвідчую, що Він – Син Божий».

Перші учні Ісуса

35 Наступного дня Іван знову стояв із двома своїми учнями. 36 Побачивши Ісуса, Який ішов повз них, сказав: «Ось Агнець Божий!»

37 Обидва його учні, почувши ці слова, пішли за Ісусом. 38 Обернувшись, Ісус побачив, що вони йдуть за Ним, і спитав їх:

— **Чого ви шукаєте?**

Вони відповіли:

— *Равві* (що в перекладі означає «Учителю»), де Ти живеш?

39 Він відповів:

— **Ідіть та побачите.**

Вони пішли та побачили, де Він живе, і залишились у Нього того дня. Це було близько десятої години†.

† 1:39 1:39 Близько шістнадцятої години.

⁴⁰ Одним із цих двох, що чули слова Івана та пішли за Ним, був Андрій, брат Симона Петра. ⁴¹ Він першим розшукав свого брата Симона й сказав йому: «Ми знайшли Месію» (що в перекладі означає «Христос»).[‡]
⁴² Він привів його до Ісуса.

Подивившись на Нього, Ісус сказав: «**Ти Симон, син Йони, будеш називатися Кифа**» (що в перекладі означає «Петро»).[§]

Ісус кличе Филипа та Нафанаїла

⁴³ Наступного дня Ісус вирішив піти до Галілеї. Він знайшов Филипа та сказав йому: «**Іди за Мною!**»

⁴⁴ Филип був із Віфсаїди, з того ж міста, що й Андрій та Петро.

⁴⁵ Филип знайшов Нафанаїла й сказав йому:

— Ми знайшли Того, про Кого писали Мойсей у Законі та Пророки. Це Ісус, син Йосифа з Назарета.

⁴⁶ Нафанаїл сказав:

— Хіба з Назарета може бути щось добре?

Филип відповів:

— Іди та подивись!

⁴⁷ Коли Ісус побачив Нафанаїла, що йшов до Нього, то сказав про нього:

— **Ось істинний ізраїльтянин, у якому немає лукавства.**

⁴⁸ Нафанаїл запитав:

— Звідки Ти мене знаєш?

Ісус відповів йому:

— **Ще перед тим, як Филип покликав тебе, Я бачив тебе під смоковницею.**

[‡] **1:41** 1:41 Давньоєврейське слово *машіах* означає людину, призначену Богом для особливого служіння, «Помазанець». Це також і праведний Цар та Спаситель, обіцяний Богом у Законі, Псалмах та Пророках.

[§] **1:42** 1:42 Арамейське слово *Кифа* камінь, грецькою – *Петрос*.

49 Нафанаїл відповів:

—Равві, Ти Син Божий, Ти Цар Ізраїлю!

50 Ісус сказав у відповідь:

—Ти повірив, тому що Я сказав, що бачив тебе під смоковницею? Ти більше від цього побачиш.

51 Потім сказав:

—Істинно кажу вам: «ви побачите відкриті небеса й Божих ангелів, які підіймаються та опускаються»* на Сина Людського.

2

Ісус перетворює воду у вино

1 Третього дня було весілля в Кані Галілейській, і мати Ісуса була там. 2 Ісус зі Своїми учнями теж був покликаний на весілля. 3 Коли закінчилося вино, мати Ісуса сказала Йому:

—Вони не мають вина.

4 Ісус відповів їй:

—Жінко, що Мені й тобі до цього? Ще не настав Мій час.

5 Його мати сказала слугам: «Робіть те, що Він вам скаже!»

6 За юдейським звичаєм очищення там стояло шість кам'яних посудин для води. Кожна з них містила дві або три міри.*

7 Ісус сказав їм: «Наповніть посудини водою!» І вони наповнили їх по вінця.

8 Потім сказав їм: «А тепер зачерпніть та віднесіть управителю свята!»

Вони зробили це. 9 Коли управитель скуштував води, яка стала вином, – а він не знав, звідки воно, лише слуги, які зачерпнули воду, знали, –

* 1:51 1:51 Див. Бут. 28:12. * 2:6 2:6 Приблизно 75 – 115 літрів.

то покликав нареченого ¹⁰ й сказав йому: «Кожна людина спочатку подає хороше вино, а коли *гості* нап'ються, подає гірше. Ти ж тримав хороше вино дотепер».

¹¹ Так Ісус у Кані Галілейській поклав початок знаменням, через які показав Свою славу, і Його учні повірили в Нього.

¹² Після цього Ісус разом із матір'ю, братами та учнями пішов до Капернаума й залишився там декілька днів.

Ісус очищує Храм

¹³ Наближалася юдейська Пасха, і Ісус піднявся до Єрусалима. ¹⁴ У Храмі Він знайшов тих, хто продавав волів, овець та голубів. Біля столів стояли ті, хто міняв гроші. ¹⁵ Тоді, зробивши бича з мотузок, Він повиганяв із Храму їх усіх разом з їхніми вівцями та волами. Також Він розкидав гроші та перевернув столи міняльників. ¹⁶ А тим, хто продавав голубів, сказав: **«Заберіть це звідси! Не робіть із Дому Мого Отця дім торгівлі!»** ¹⁷ Його учні згадали, що записано в Писанні: «Ревність до Дому Твого поглине Мене».†

¹⁸ Тоді юдеї запитали Ісуса:

—Яке знамення Ти покажеш нам як доказ того, що маєш право це робити?

¹⁹ Ісус відповів:

—Зруйнують цей Храм, і за три дні Я відбудую його.

²⁰ Юдеї сказали:

—Цей Храм будувався сорок шість років, а Ти за три дні відбудуєш його?

²¹ Але Він казав це про Храм Свого тіла. ²² Після того, як Він воскрес із мертвих, Його учні згадали ці слова й повірили Писанню та словам Ісуса.

† **2:17** 2:17 Див. Пс. 68:10.

²³ Коли Він був у Єрусалимі на святі Пасхи, багато хто повірив у Його ім'я, побачивши знамення, які Він творив. ²⁴ Але Ісус не зв'язався їм, бо Сам знав усе ²⁵ й не мав потреби, щоб хтось свідчив про людину, адже Сам знав, що було в людині.

3

Розмова з Никодимом

¹ Серед фарисеїв був чоловік, на ім'я Никодим, один з юдейських керівників. ² Він прийшов до Ісуса вночі та сказав:

—*Равві*, ми знаємо, що Ти Вчитель, Який прийшов від Бога, бо ніхто не може робити таких знамень, які Ти робиш, якщо Бог не з ним.

³ Ісус відповів:

—*Істинно кажу тобі: якщо хтось не народиться знову,* не може побачити Царства Божого.*

⁴ Никодим сказав Йому:

—Як може людина народитися знову, якщо вона вже стара? Адже не може вона знов увійти в утробу своєї матері та народитися?

⁵ Ісус відповів:

—*Істинно кажу тобі: якщо хтось не народиться від води та Духа, не може увійти до Царства Божого.* ⁶ Те, що народжене від плоті, є плоттю, а народжене від Духа є духом. ⁷ Не дивуйся, що Я сказав тобі: вам треба народитися знову. ⁸ Вітер віє, де хоче, ти чуєш його, але не бачиш, звідки він приходить і куди йде. Так само і з кожним, хто народжений від Духа.

⁹ Никодим у відповідь сказав:

—Як це може статися?

¹⁰ Ісус відповів:

* **3:3** 3:3 Або: народиться згори; також 3:7.

—Ти – учитель Ізраїля й не знаєш цього? ¹¹ Істинно кажу тобі: ми говоримо про те, що знаємо, свідчимо про те, що бачили, але ви не приймаєте нашого свідчення. ¹² Якщо Я сказав вам про земні речі, і ви не повірили, як же ви повірите, якщо Я скажу про небесне? ¹³ Ніхто не піднімався на небо, окрім Того, Хто зійшов із неба, – Сина Людського, Який є на небі. ¹⁴ І як Мойсей підняв змія в пустелі,[†] так має бути піднятий і Син Людський, ¹⁵ щоб кожний, хто повірить у Нього, мав життя вічне.‡

¹⁶ Бо так полюбив Бог світ, що віддав Свого Єдинородного Сина, щоб кожний, хто вірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне.

¹⁷ Адже Бог послав Сина у світ не для того, щоб засудити світ, але для того, щоб спасти світ через Нього. ¹⁸ Хто вірить у Нього, не буде засуджений, а хто не вірить, той уже засуджений, бо він не повірив в ім'я Єдинородного Сина Божого. ¹⁹ У цьому полягає суд: світло прийшло у світ, але люди полюбили більше темряву, ніж світло, бо їхні вчинки були погані. ²⁰ Адже кожний, хто чинить зло, ненавидить світло й не приходять до світла, щоб не викрились його вчинки. ²¹ А хто живе в істині, той приходять до світла, щоб розкрилися його вчинки, бо були зроблені в Бозі.

Свідчення Івана Хрестителя про Ісуса

²² Після цього Ісус разом зі Своїми учнями пішов до землі юдейської. Він перебував там деякий час та хрестив. ²³ Іван також продовжував хрестити в Еноні, що біля Салима, бо там було багато води. Люди

[†] **3:14** 3:14 Див. Чис. 21:9. [‡] **3:15** 3:15 Деякі богослови вважають, що діалог Ісуса з Никодимом продовжується до 21-го вірша.

продовжували приходити до нього, і він хрестив їх. ²⁴ На той час Іван ще не був вкинутий до в'язниці. ²⁵ Між деякими учнями Івана та одним юдеєм виникла суперечка щодо очищення.

²⁶ Вони прийшли до Івана й сказали йому:

—*Равві*, ось Той, Хто був із тобою на тому боці Йордану й про Кого ти свідчив, зараз Сам хрестить, і всі йдуть до Нього.

²⁷ Іван сказав у відповідь:

—Не може людина прийняти нічого, якщо не дано їй з неба. ²⁸ Ви самі свідки того, що я казав: «Я не Христос, я посланий перед Ним». ²⁹ Хто має наречену, той є нареченим. Друг нареченого стоїть, слухає та радіє від голосу нареченого. Отже, у цьому й моя радість, і зараз вона сповнилась. ³⁰ Йому належить зростати, а мені меншати.

³¹ Той, Хто приходить згори, величніший за всіх. Земний же належить до землі й говорить поземному. Той, Хто приходить із неба, величніший за всіх. ³² Він свідчить про все, що бачив та чув, але ніхто не приймає Його свідчення. ³³ Той, хто приймає Його свідчення, той засвідчив, що Бог істинний. ³⁴ Адже Той, Кого надіслав Бог, говорить слова Божі, тому що Бог дає Йому Духа без міри. ³⁵ Отець любить Сина й усе віддав у Його руки. ³⁶ Хто вірить у Сина, той має життя вічне, а хто не вірить у Сина, той не побачить життя, і гнів Божий залишається на ньому.

4

Ісус розмовляє з самарянкою

¹ Коли Ісус дізнався, що фарисеї почули, начебто Він хрестить більше учнів, ніж Іван, – ² хоча сам Ісус не хрестив, а хрестили Його учні, – ³ то залишив

Юдею й знову пішов до Галілеї. ⁴ Йому треба було пройти через Самарію, ⁵ і Він прийшов у самарянське місто Сихар, неподалік від землі, яку Яків дав своєму синові Йосифові. ⁶ Там була криниця Якова, і Ісус, утомившись від дороги, сів відпочити біля криниці. Було десь близько шостої години*.

⁷ Одна жінка з Самарії прийшла по воду.

Ісус сказав їй:

—**Дай Мені напиться!**

⁸ (Його учні пішли до міста купити їжі.)

⁹ Жінка-самарянка сказала Йому:

—Як Ти, юдей, просиш пити в мене – жінки-самарянки?

(Річ у тім, що юдеї не спілкуються з самарянами.)

¹⁰ Ісус відповів їй:

—**Якби ти знала про дар Божий і Хто Той, Що каже тобі: «Дай Мені напиться!», ти б сама просила в Нього, і Він дав би тобі живої води.**

¹¹ Жінка сказала:

—Господи, Ти навіть відра не маєш, а криниця глибока, звідки ж у Тебе жива вода? ¹² Невже Ти більший від нашого батька Якова, який дав нам криницю і сам із неї пив, а також його сини та його стада?

¹³ Ісус відповів:

—**Кожен, хто п'є цю воду, знову захоче пити.**

¹⁴ **Але той, хто п'є воду, яку Я йому дам, повік не відчуватиме спраги. Вода, яку Я йому дам, стане в ньому джерелом води, що тече в життя вічне.**

¹⁵ Жінка сказала Йому:

—Господи, дай мені такої води, щоб я більше не хотіла пити й не приходила сюди черпати.

* **4:6** 4:6 Приблизно дванадцята година.

16 Він сказав їй:

—Іди, поклич свого чоловіка та приходи сюди.

17 Вона відповіла:

—У мене немає чоловіка.

Ісус сказав:

—Ти добре відповіла, що не маєш чоловіка. 18 Адже в тебе було п'ять чоловіків, і той, з ким ти зараз живеш, тобі не чоловік. Тут ти сказала правду.

19 Жінка сказала Йому:

—Господи, я бачу, що Ти пророк. 20 Наші батьки поклонялися на цій горі, а ви, юдеї, кажете, що в Єрусалимі те місце, де потрібно Йому поклонятися.

21 Ісус відповів:

—Повір Мені, жінко, прийде час, коли не будете поклонятися Отцеві ні на цій горі, ні в Єрусалимі.

22 Ви, самаряни, поклоняєтесь тому, чого не знаєте, ми ж знаємо, Кому поклоняємося, бо спасіння – від юдеїв. 23 Але прийде час, і вже прийшов, коли справжні поклонники будуть поклонятися Отцеві в Дусі та істині, бо таких поклонників шукає Собі Отець.

24 Бог є Дух, і хто поклоняється Йому, той повинен поклонятися в Дусі та істині.

25 Жінка сказала Йому:

—Я знаю, що має прийти Месія, Якого називають Христос. Коли Він прийде, Він нам усе пояснить.

26 Ісус сказав їй:

—Це Я, Той, Хто говорить із тобою.

Ісус говорить про духовні жнива

27 У той час повернулися Його учні й дивувалися, що Він говорить із жінкою. Однак ніхто не запитав: «Чого хочеш?» або: «Чому розмовляєш із нею?»

28 Тоді жінка залишила своє відро, повернулася до міста та сказала людям: 29 «Ходіть та побачите

Чоловіка, Який сказав мені все, що я зробила! Чи Він часом не Христос?»³⁰ Тоді люди вийшли з міста та прийшли до Ісуса.³¹ У цей час Його учні просили Його:

—Равві, поїж!

³² Але Він сказав їм:

—Я маю їсти іншу їжу, про яку ви не знаєте.

³³ Тоді учні почали говорити один до одного: «Чи не приніс Йому хтось їсти?»

³⁴ Ісус сказав їм:

—Моя їжа в тому, щоб чинити волю Того, Хто надіслав Мене, і звершити Його справу.³⁵ Хіба ви не говорите: «Ще чотири місяці, і будуть жнива?» Отже, Я кажу вам: підійміть ваші очі й подивіться на поля, бо вони вже білі, готові для жнив.³⁶ Жнець отримує свою винагороду. Він збирає врожай для вічного життя, щоб раділи разом – той, хто сіє, і той, хто жне.³⁷ У цьому справджується слово: один сіє, а інший жне.³⁸ Я надіслав вас жати не те, над чим ви трудилися. Інші трудилися, а ви їхню працю пожинаєте.

Багато самарян увірувало

³⁹ Багато самарян із того міста увірувало в Ісуса через слова, засвідчені жінкою: «Він сказав мені все, що я зробила».⁴⁰ Коли самаряни прийшли до Нього, то просили Його залишитися з ними, і Він залишався там два дні.⁴¹ І ще більше увірувало через Його Слово.

⁴² Вони казали жінці: «Ми вже віримо не через твої слова, а тому що ми самі чули й знаємо, що Він дійсно Спаситель світу».

Ісус зцілює сина придворного

⁴³ Через два дні Він вирушив звідти до Галілеї.

⁴⁴ Адже Ісус Сам свідчив, що пророк на своїй

батьківщині пошани не має. ⁴⁵ Проте коли Він прибув до Галілеї, галілеяни прийняли Його гостинно, тому що вони були в Єрусалимі на святі Пасхи та бачили все, що Він там зробив.

⁴⁶ Ісус знов прийшов у Кану Галілейську, де перетворив воду у вино. На той час у Капернаумі син одного придворного був хворий. ⁴⁷ Почувши, що Ісус прийшов з Юдеї до Галілеї, він прийшов до Нього й благав, щоб Він прийшов зцілити його сина, який був при смерті.

⁴⁸ Ісус сказав йому:

—Якщо ви не побачите ознак та чудес, ніколи не повірите!

⁴⁹ Придворний відповів Йому:

—Господи, прийди, доки мій син не помер.

⁵⁰ Ісус відповів йому:

—Иди, твій син буде жити.

Чоловік повірив тому, що сказав Ісус, та пішов. ⁵¹ Коли він був іще в дорозі, раби зустріли його й сказали, що його син живий. ⁵² Він запитав, о котрій годині йому стало краще, і вони сказали: «Вчора о сьомій[†] годині гарячка залишила його». ⁵³ Батько зрозумів, що це сталося тоді, коли Ісус сказав: «Твій син буде жити». І повірив він та увесь його дім. ⁵⁴ Це було друге знамення, яке зробив Ісус після того, як повернувся з Юдеї в Галілею.

5

Ісус зцілює хворого біля купальні

¹ Після цього було юдейське свято, і Ісус пішов до Єрусалима. ² В Єрусалимі, біля Овечих воріт, є купальня, яка єврейською називається Віфезда й

[†] **4:52** 4:52 Приблизно тринадцята година.

має п'ять критих колонад. ³ Там лежало багато хворих, сліпих, кривих та паралізованих. Вони чекали, коли вода збуриться. ⁴ Іноді ангел Господній сходив та збурював воду, і хто перший заходив у воду, зцілювався, хоч би якою була його хвороба.* ⁵ Був же там чоловік, який хворів уже тридцять вісім років. ⁶ Ісус, побачивши, що він лежить, і знаючи, що той вже багато часу був хворий, сказав:

—**Ти хочеш одужати?**

⁷ Хворий відповів:

—Господи, я не маю людини, котра б допомогла мені увійти до купальні, коли вода збуриться. Як тільки я дістаюся до води, хтось інший заходить раніше за мене.

⁸ Ісус сказав йому:

—**Підведися, візьми свою постіль та ходи!**

⁹ І відразу чоловік став здоровим, узяв свою постіль та пішов.

Тоді була Субота. ¹⁰ Тому юдеї сказали зціленому:

—Сьогодні Субота, і тобі не дозволено нести свою постіль.

¹¹ Але він відповів їм:

—Той, Хто зцілив мене, сказав мені: **«Візьми свою постіль та ходи»**.

¹² Вони запитали:

—Хто Той Чоловік, Який сказав тобі взяти *постіль* та йти?

¹³ Але зцілений не знав, Хто Це був, адже Ісус зник у натовпі, що був у тому місці. ¹⁴ Згодом Ісус знайшов його в Храмі й сказав йому:

—**Ось ти вже здоровий. Не гріши більше, щоб не сталося з тобою чогось гіршого.**

* **5:4** 5:4 Деякі ранні рукописи не містять слів: Вони чекали... хвороба.

¹⁵ Той чоловік пішов та сповістив юдеїв, що це Ісус зцілив його.

Влада Ісуса

¹⁶ Через те, що Ісус зробив це в Суботу, юдеї переслідували Ісуса. ¹⁷ Ісус же сказав їм: «*Мій Отець до цього часу працює, і Я теж працюю*». ¹⁸ Тоді юдеї ще більше шукали нагоди вбити Ісуса, бо Він не тільки порушував Суботу, але й називав Бога Своїм Отцем, роблячи Себе рівним Богові.

¹⁹ Ісус відповів їм:

—*Істинно кажу вам: Син нічого не може робити Сам від Себе, доки не побачить Отця, Який робить. Те, що робить Отець, робить і Син так само.* ²⁰ *Адже Отець любить Сина й показує Йому все, що робить Сам, і Він покаже Йому справи ще більші за ці, щоб ви дивувалися.* ²¹ *Так само, як Отець воскрешає мертвих і дає їм життя, так і Син дає життя тим, кому хоче.* ²² *Навіть більше, Отець нікого не судить, Він увесь суд передав Синові,* ²³ *щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує й Отця, Який послав Його.*

²⁴ *Істинно кажу вам: хто чує Мое Слово і вірить Тому, Хто надіслав Мене, той має життя вічне й на суд не приходить, а перейшов від смерті до життя.*

²⁵ *Істинно кажу вам: приходить час, і вже прийшов, коли мертві почують голос Сина Божого, і ті, хто почує, оживуть.* ²⁶ *Адже як Отець має життя в Собі, так дав і Синові мати життя в Собі* ²⁷ *Він дав Йому владу судити, тому що Він – Син Людський.*

²⁸ *Не дивуйтеся тому, що приходить час, коли всі, хто в могилах, почують Його голос* ²⁹ *і вийдуть із них. Ті, хто робив добро, воскреснуть для життя, а ті, хто робив зло, воскреснуть на суд.* ³⁰ *Я нічого не*

можу робити від Себе. Я суджу, як чую, і Мій суд справедливий, тому що Я прагну сповнити не Свою волю, а волю Того, Хто послав Мене.

Свідчення про Ісуса

³¹ Якби Я свідчив Сам про Себе, то Моє свідчення не було б правдиве, ³² але про Мене свідчить Інший, і Я знаю, що свідчення, яким Він свідчить про Мене, правдиве.

³³ Ви послали до Івана, і він свідчив про істину.

³⁴ Я ж не потребую свідчення від людини, але кажу вам про це, щоб ви були спасенні. ³⁵ Іван був світильником, горів та світив, і ви хотіли деякий час радіти при його світлі.

³⁶ Але є в Мене свідчення більше за свідчення Івана. Бо діла, які Отець доручив Мені звершити і які Я роблю, свідчать про Мене, що Отець послав Мене.

³⁷ І Отець, Який послав Мене, свідчить про Мене. Ви ніколи не чули Його голосу й не бачили Його обличчя. ³⁸ Ви не маєте Його Слова, яке б у вас перебувало, бо не вірите в Того, Кого Він послав. ³⁹ Ви старанно досліджуєте Писання, сподіваючись через них мати життя вічне, а вони свідчать про Мене. ⁴⁰ Однак ви не бажаєте прийти до Мене, щоб мати життя.

⁴¹ Я не приймаю слави від людей, ⁴² але Я знаю вас, що ви не маєте в собі любові до Бога.† ⁴³ Я прийшов в ім'я Мого Отця, і ви не приймаєте Мене. Якщо ж прийде інший у своє ім'я, того приймете. ⁴⁴ Як ви можете повірити, коли ви приймаєте славу один від одного, але не шукаєте слави від єдиного Бога?

⁴⁵ Не думайте, що Я буду звинувачувати вас перед Отцем. Ваш обвинувач – Мойсей, на якого ви покладаєтесь. ⁴⁶ Якби ви вірили Мойсею, то вірили

† **5:42** 5:42 Або: любові Божої.

б і Мені, адже він писав про Мене. ⁴⁷ Але якщо ви не вірите тому, що він написав, як же ви повірите Моїм словам?

6

Ісус годує п'ять тисяч

¹ Після цього Ісус відправився на другий бік Галілейського моря, яке зветься Тиверіадським.

² За Ним ішов великий натовп, оскільки бачили знамення, які Він робив, зцілюючи хворих. ³ Ісус піднявся на гору й сів там зі Своїми учнями.

⁴ Наближалось юдейське свято Пасхи.

⁵ Коли Ісус підняв очі й побачив, що багато людей ішло до Нього, сказав Филипові:

— Де ми купимо хліба, щоб нагодувати цих людей?

⁶ Він спитав це, щоб випробувати Филипа, бо Сам вже знав, що буде робити.

⁷ Филип відповів:

— Навіть якщо купити хліба на двісті динаріїв*, і того не буде достатньо, щоб кожний отримав хоч трохи.

⁸ Інший Його учень, Андрій, брат Симона Петра, сказав:

⁹ — Тут є хлопчик, який має п'ять хлібів з ячмінного борошна та дві рибини. Але що це для такої кількості?

¹⁰ Ісус сказав:

— Звеліть людям сісти.

У тому місці було багато трави, тож всі посідали на неї (було їх близько п'яти тисяч чоловіків). ¹¹ Ісус узяв хліби та, подякувавши Богові, роздав їх тим, хто сидів. Так само зробив і з рибою. Кожний брав, скільки хотів.

¹² Коли всі наїлися, Він сказав Своїм учням:

* **6:7** 6:7 Динарій був звичайною платою за робочий день.

—Зберіть те, що залишилося, щоб нічого не пропало.

¹³ Вони зібрали та наповнили дванадцять кошиків із залишками з п'яти ячмінних хлібів, які залишилися після тих, що їли.

¹⁴ Коли люди побачили знамення, яке Він зробив, почали казати: «Він насправді Пророк, Який мав прийти у світ». ¹⁵ Ісус же, зрозумівши, що вони мають намір прийти і взяти Його силоміць, щоб зробити царем, знову пішов на гору один.

Ісус іде по воді

¹⁶ Коли настав вечір, учні Ісуса спустилися до моря ¹⁷ й, увійшовши в човен, попливли через море до Капернаума. Було вже темно, а Ісус усе ще не приходив до них. ¹⁸ Тим часом море розхвилювалося, бо подув сильний вітер. ¹⁹ Вони вже відпливли на двадцять п'ять або тридцять стадіїв,[†] коли побачили Ісуса, Який ішов по воді та наближався до човна. Учні злякалися. ²⁰ Але Він заговорив до них: «**Це Я! Не бійтеся!**» ²¹ Вони хотіли взяти Його в човен; і човен відразу пристав до берега, до якого прямували.

²² Наступного дня люди, які стояли на іншому березі моря, побачили, що там не було іншого човна, окрім одного, і що Ісус не сідав разом зі Своїми учнями в човен, а Його учні відпливли самі.

²³ Тим часом кілька човнів із Тиверіади припливло та пристало поблизу того міста, де вони їли хліб, після того, як Господь подякував Богові. ²⁴ Коли люди побачили, що ні Ісуса, ні Його учнів немає в тому місці, вони сіли в човни та попливли до Капернаума шукати Ісуса.

Ісус - хліб життя

[†] **6:19** 6:19 Приблизно п'ять-шість кілометрів.

25 Коли знайшли Його на іншому березі, запитали:
—Равві, коли Ти сюди прийшов?

26 Ісус відповів їм:

—Істинно кажу вам: ви шукаєте Мене не тому, що побачили знамення, а тому, що їли хліб та наїлися.

27 Працюйте не за їжу, що проходить, а за їжу, що залишається для життя вічного, яке дасть вам Син Людський. Бо Його засвідчив Бог Отець.

28 Вони запитали:

—Що нам робити, щоб чинити діла Божі?

29 Ісус відповів їм:

—Діло Боже – це вірити в Того, Кого Він послав.

30 Вони запитали:

—Яке знамення Ти міг би зробити, щоб ми побачили та повірили в Тебе? Що Ти зробиш? 31 Наші батьки їли манну в пустелі, як написано: «Дав їм їсти хліб із неба».‡

32 Ісус сказав їм:

—Істинно кажу вам: це не Мойсей дав вам хліб із неба, а Отець Мій дає вам істинний хліб із неба.

33 Тому що хліб Божий – це Той, Хто зійшов із неба й дає життя світові.

34 Вони сказали:

—Господи, давай нам завжди цей хліб!

35 Ісус сказав:

—Я – хліб життя! Кожний, хто приходить до Мене, ніколи не зголодніє, і хто вірить у Мене, той ніколи не відчуватиме спраги. 36 Але як Я вам казав, ви бачили Мене й не вірите. 37 Усі, кого дав Мені Отець, придуть до Мене, і того, хто прийде до Мене, Я не вижену геть. 38 Бо Я прийшов із неба для того, щоб виконати не Мою волю, а волю Того, Хто надіслав Мене. 39 А це воля Того, Хто надіслав Мене: щоб

‡ 6:31 6:31 Див. Вих. 16:31; Неєм. 9:15; Пс. 77:24.

Я не втратив нікого з тих, кого Він Мені дав, але щоб воскресив їх останнього дня. ⁴⁰ Воля Мого Отця полягає в тому, щоб кожний, хто бачить Сина та вірить у Нього, мав життя вічне, і Я воскресу його останнього дня.

⁴¹ Тоді юдеї почали нарікати, бо Він сказав: «Я – хліб, який зійшов із неба».

⁴² Вони казали:

—Хіба Він не Ісус, син Йосифа? Чи не знаємо ми Його батька й матері? Як же Він тепер каже: «Я прийшов із неба»?

⁴³ Ісус сказав їм:

—Не нарікайте між собою! ⁴⁴ Ніхто не може прийти до Мене, якщо Отець, Який послав Мене, не притягне його, і Я воскресу його останнього дня. ⁴⁵ У пророків написано: «Усі будуть навчені Богом». § Кожен, хто почув Отця та навчився в Нього, приходять до Мене. ⁴⁶ Бо ніхто не бачив Отця, окрім Того, Хто від Бога, тільки Він бачив Отця. ⁴⁷ Істинно кажу вам: хто вірить у Мене, той має життя вічне. ⁴⁸ Я – хліб життя! ⁴⁹ Ваші батьки їли манну в пустелі й померли. ⁵⁰ Це ж хліб, який зійшов із неба, щоб той, хто їсть його, не помер. ⁵¹ Я – хліб життя, який зійшов із неба. Хто буде їсти цей хліб, той житиме вічно. Хліб, який Я дам, це Моє тіло, яке віддам заради життя світу.

⁵² Тоді юдеї почали сперечатися між собою, кажучи:

—Як Він може дати нам Своє тіло, щоб ми його їли?

⁵³ Ісус сказав їм:

—Істинно кажу вам: якщо не будете їсти тіла Сина Людського й не будете пити Його крові, не будете

мати життя *вічного* в собі. ⁵⁴ Хто їсть Моє тіло й п'є Мою кров, має життя вічне, і Я воскресну його останнього дня. ⁵⁵ Бо тіло Моє – істинна їжа і кров Моя – істинний напій. ⁵⁶ Хто їсть Моє тіло й п'є Мою кров, перебуває в Мені, і Я *перебуваю* в ньому. ⁵⁷ Як живий Отець послав Мене і як Я живу через Отця, так і той, хто їсть Мене, буде жити через Мене. ⁵⁸ Це є хліб, який зійшов із неба. Він не такий, як той, що їли ваші батьки та померли. Хто їсть цей хліб, той житиме вічно.

⁵⁹ Ісус сказав це, коли навчав у синагозі в Капернаумі.

Багато учнів залишає Ісуса

⁶⁰ Чимало Його учнів, почувши це, сказали:

—Ці слова важкі для *сприйняття*. Хто може їх слухати?

⁶¹ Ісус, знаючи в Собі, що Його учні нарікають через це, сказав їм:

—Це вас ображає? ⁶² А якщо побачите Сина Людського, Котрий возноситься туди, де був раніше?

⁶³ Дух дає життя, людині це не під силу. Слова, які Я вам казав, – це Дух та життя. ⁶⁴ Але між вами є деякі, що не вірять.

(Ісус казав *так*, бо від початку знав, хто не вірить і хто зрадить Його.)

⁶⁵ Він продовжив:

—Тому Я кажу вам: ніхто не може прийти до Мене, якщо це не дано йому Отцем.

⁶⁶ Відтоді чимало Його учнів залишили Його й більше не ходили з Ним.

⁶⁷ Тоді Ісус запитав дванадцятьох:

—Ви не бажаєте піти?

⁶⁸ Симон Петро відповів:

—Господи, до кого нам піти? Ти маєш слова вічного життя. ⁶⁹ Ми віримо та знаємо, що Ти – Святий Божий!

⁷⁰ Ісус сказав:

—Чи не Я обрав вас, дванадцятьох? І все ж один із вас – диявол.

⁷¹ Він говорив так про Юду, сина Симона Іскаріота, який, хоч і був одним із дванадцятьох, однак мав зрадити Його.

7

Ісус іде на свято Кущів

¹ Після цього Ісус ходив по Галілеї. В Юдею Він не йшов, адже юдеї хотіли вбити Його. ² Коли наближалося юдейське свято Кущів, ³ брати Ісуса сказали Йому:

—Іди звідси в Юдею, щоб і Твої учні побачили діла, які Ти робиш. ⁴ Адже ніхто не робить своїх вчинків таємно, якщо шукає визнання. Якщо Ти робиш це, покажи Себе світові!

⁵ Бо навіть Його брати не вірили в Нього.

⁶ Тоді Ісус сказав їм:

—Мій час ще не настав, але для вас час завжди готовий. ⁷ Світ не може ненавидіти вас, Мене ж ненавидить, бо Я свідчу про те, що його діла лихі. ⁸ Ви йдіть на свято; Я ж поки не піду на це свято, бо Мій час ще не настав.

⁹ Сказавши це, Ісус залишився в Галілеї.

¹⁰ Та коли Його брати пішли на свято, Він теж пішов, але не відкрито, а таємно. ¹¹ На святі юдеї шукали Його й казали: «Де Він?»

¹² У народі було багато чуток про Ісуса. Деякі казали, що Він хороший, а інші – що Він обманює

людей. ¹³ Однак відкрито ніхто про Нього не говорив через страх перед юдеями.

Ісус навчає у Храмі

¹⁴ Перша частина свята вже пройшла, коли Ісус прийшов у Храм і почав навчати. ¹⁵ Юдеї дивувались та казали:

—Звідки Він стільки знає, адже ніколи не навчався?

¹⁶ Ісус відповів їм:

—Те, чого Я навчаю, не від Мене, а від Того, Хто надіслав Мене. ¹⁷ Якщо хтось хоче чинити волю Божу, то дізнається: від Бога Моє вчення чи Я говорю від Себе. ¹⁸ Хто говорить від Себе, той шукає славу самому собі, а Хто шукає славу Тому, Хто послав Його, той правдивий, і немає в ньому неправди. ¹⁹ Хіба Мойсей не дав вам Закон? Однак ніхто з вас не дотримується Закону. Чому ви хочете вбити Мене?

²⁰ Натовп відповів:

—Ти одержимий демоном! Хто хоче Тебе вбити?

²¹ Ісус сказав їм у відповідь:

—Я вчинив одне чудо*, і ви всі дивуетесь.†
²² Мойсей дав вам обрізання (хоча обрізання не від Мойсея, а від праотців), і ви обрізаєте дітей у Суботу. ²³ Якщо чоловік може бути обрізаний у Суботу, щоб не був порушений Закон Мойсея, то чому ви гніваєтесь на Мене за те, що Я повністю зцілив чоловіка в Суботу? ²⁴ Не судіть із вигляду, а судіть справедливим судом.

Суперечки під час свята

²⁵ Тоді деякі мешканці Єрусалима почали запитувати:

* **7:21** 7:21 Буквально: діло. † **7:21** 7:21 Див. 5:1-9.

—Чи це не Той, Кого вони хочуть вбити? ²⁶ Ось Він говорить прямо, і ніхто Йому нічого не каже. Можливо, керівники справді дізналися, що Він Христос? ²⁷ Але ми знаємо, звідки Він, а коли прийде Христос, то ніхто не буде знати, звідки Він.

²⁸ Тоді Ісус, навчаючи в Храмі, голосно сказав:

—Ви Мене знаєте? І навіть знаєте, звідки Я? Адже Я не прийшов від Себе. Той, Хто послав Мене, правдивий, але ви Його не знаєте. ²⁹ Я Його знаю, бо Я від Нього, і Він Мене послав.

³⁰ Вони намагалися схопити Ісуса, але ніхто не наклав на Нього рук, тому що Його час ще не настав.

³¹ Багато людей з натовпу увірували в Нього й казали:

—Хіба коли прийде Христос, то зробить ще більші знамення, ніж зробив Цей Чоловік?

³² Чутки про Нього дійшли до фарисеїв, тож вони та первосвященники послали слуг, щоб схопити Його.

³³ Ісус сказав їм:

—Ще трохи часу буду з вами та повернуся до Того, Хто послав Мене. ³⁴ Ви будете шукати Мене, але не знайдете. І туди, де Я буду, ви не зможете прийти.

³⁵ Тоді юдеї казали між собою:

—Куди це Він збирається піти, що ми не знайдемо Його? Може, Він збирається піти до розсіяних серед греків і навчати греків? ³⁶ Що то за слово, яке Він сказав: «Ви будете шукати Мене, але не знайдете» і «Туди, де Я буду, ви не зможете прийти»?

³⁷ В останній та головний день свята Ісус піднявся та голосно промовив:

—Якщо хтось хоче пити, нехай приходить до Мене і п'є! ³⁸ Хто вірить у Мене, як каже Писання, у того з серця потечуть ріки живої води.

39 Це Він казав про Духа, Якого мали прийняти ті, хто повірив у Нього. Адже Дух ще не був дарований, бо Ісус ще не був прославлений.

40 Деякі люди з натовпу, почувши слова Ісуса, сказали:

—Він дійсно Пророк!‡

41 Інші казали:

—Він – Христос!

А ще інші казали:

—Хіба Христос прийде з Галілеї? 42 Чи Писання не каже, що Христос прийде з роду Давида, з Віфлеема, із села, звідки був Давид?§

43 Тож через Нього сталося в народі розділення.

44 Дехто з них хотів схопити Його, але ніхто не наклав на Нього рук.

Невіра юдейських керівників

45 Коли слуги повернулися до фарисеїв та первосвященників, ті запитали їх:

—Чому ви не привели Його?

46 Слуги відповіли:

—Ще ніхто не говорив так, як Цей Чоловік!

47 Фарисеї запитали:

—Невже Він вас обманув? 48 Хіба хоч хтось із керівників або фарисеїв повірив у Нього? 49 А народ, який не знає Закону, – проклятий!

50 Никодим, який був одним із них і раніше приходив до Ісуса, сказав:

51 —Хіба наш Закон засуджує людину, не вислухавши її спочатку й не дізнавшись, що вона робить?

52 Вони відповіли:

‡ 7:40 7:40 Див. Повт. 18:15-19. § 7:42 7:42 Див. 2 Сам. 7:12; Пс. 131:11; Мих. 5:2.

—Ти теж із Галілеї? Досліди Писання й побачиш, що Пророк не приходять із Галілеї.

⁵³ І розійшлися кожен до свого дому.

8

¹ Ісус же пішов на Оливну гору.

Ісус прощає жінку, яка згрішила

² Рано-вранці Він знову прийшов у Храм, і всі люди посходилися до Нього. Він сів і почав їх навчати.

³ Книжники та фарисеї привели жінку, яку спіймали під час перелюбу. Її поставили перед народом ⁴ і сказали Ісусові:

—Учителю, ця жінка була схоплена на перелюбі.

⁵ Мойсей у Законі звелів нам побивати таких камінням.* А Ти що скажеш?

⁶ Вони запитали це, щоб спіймати Його й мати підставу звинуватити Його.

Але Ісус, схилившись додолу, писав пальцем по землі. ⁷ Оскільки вони продовжували Його запитувати, Він піднявся й сказав:

—Хто з вас без гріха, нехай перший кине в неї камінь!

⁸ І знов, схилившись, писав по землі. ⁹ Почувши це, вони почали по одному відходити, починаючи від старших і до останніх. Залишилися тільки Ісус та жінка, яка стояла посередині. ¹⁰ Ісус, підвівшись і не побачивши нікого, лише саму жінку, сказав їй:

—Жінко, де ті, хто обвинувачував тебе? Ніхто тебе не осудив?

¹¹ Вона відповіла:

—Ніхто, Господи!

Ісус сказав їй:

* **8:5** 8:5 Див. Повт. 22:22-24.

—І Я не осуджую тебе. Іди й більше не гріши![†]

Ісус - світло для світу

¹² Ісус знову заговорив із ними:

—Я - світло світу. Хто слідує за Мною, той не ходитиме в темряві, але матиме світло життя.

¹³ Фарисеї сказали Йому:

—Ти свідчиш Сам про Себе, тому Твоє свідчення неправдиве.

¹⁴ Ісус відповів:

—Навіть якщо Я свідчу Сам про Себе, Моє свідчення правдиве, тому що Я знаю, звідки Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не знаєте, звідки Я прийшов і куди йду.

¹⁵ Ви судите за людськими мірками, Я ж нікого не суджу. ¹⁶ А якщо Я й суджу, Мій суд правдивий, тому що Я не Один, зі Мною Отець, Який послав Мене. ¹⁷ У вашому Законі написано, що свідчення двох людей - істинне.[‡] ¹⁸ Я Сам свідчу про Себе, і про Мене свідчить Отець, Який послав Мене.

¹⁹ Тоді вони запитали:

—Де ж Твій Отець?

Ісус відповів:

—Ви не знаєте ні Мене, ні Мого Отця. Якби ви знали Мене, ви знали б і Мого Отця.

²⁰ Ці слова Він казав, коли навчав у Храмі, біля скарбниці. І ніхто не схопив Його, адже не настав ще Його час.

Суперечка щодо того, Хто такий Ісус

²¹ Ісус сказав їм ще раз:

—Я відхожу, і ви будете шукати Мене, і помрете у своєму гріху. Куди Я йду, ви не зможете прийти.

²² Тоді юдеї почали говорити:

[†] **8:11** 8:11 Уривок 7:53-8:11 відсутній в найдавніших рукописах.

[‡] **8:17** 8:17 Див. Повт. 19:15.

—Чи не вб'є Він Себе, бо каже: «Туди, куди Я йду, ви не можете прийти?»

²³ Він казав їм:

—Ви – знизу, а Я – згори. Ви з цього світу, а Я не з цього світу. ²⁴ Тому Я сказав вам, що ви помрете у ваших гріхах. Якщо не повірите, що Я є, **§**то помрете у ваших гріхах.

²⁵ Вони запитали:

—Хто Ти?

Ісус відповів їм:

—Той, про Кого від початку казав. ²⁶ Я маю багато про вас сказати й судити, але Той, Хто послав Мене, правдивий, і те, що Я чув від Нього, Я говорю світові.

²⁷ Вони не зрозуміли, що Він говорить їм про Отця.

²⁸ Тоді Ісус сказав їм:

—Коли ви піднімете Сина Людського, то зрозумієте, що Я є і що Я нічого не роблю від Себе, а говорю, як Мене навчив Отець. ²⁹ Той, Хто послав Мене, є зі Мною; Він не залишає Мене Самого, бо Я завжди роблю те, що Йому до вподоби.

³⁰ Коли Він це казав, багато хто повірив у Нього.

Ісус говорить про істинних дітей Божих

³¹ Ісус сказав юдеям, які повірили в Нього:

—Якщо ви будете перебувати в Моєму Слові, ви дійсно Мої учні. ³² Ви пізнаєте істину, і істина визволить вас.

³³ Вони відповіли Йому:

—Ми нащадки Авраама й ніколи не були нічиїми рабами! Як Ти кажеш: «Звільнить вас?»

³⁴ Ісус сказав:

—Істинно кажу вам: кожен, хто грішить, є рабом гріха. ³⁵ Раб не залишається в домі навіки, а Син

§ 8:24 8:24 Див. Вих. 3:14. Також повсюди в цій книзі.

залишається навіки. ³⁶ Тому якщо Син звільнить вас, справді будете вільними. ³⁷ Я знаю, що ви нащадки Авраама, але шукаєте, як вбити Мене, бо не приймаєте Мого Слова. ³⁸ Я кажу вам те, що бачив у Мого Отця, а ви робите те, що чули у вашого батька.

³⁹ Вони відповіли:

—Наш батько – Авраам.

Ісус сказав:

—Якби ви були дітьми Авраама, то чинили б діла Авраама. ⁴⁰ А тепер ви хочете вбити Мене, Чоловіка, Котрий сказав вам істину, яку Я почув від Бога. Авраам так не робив. ⁴¹ Ви чините діла вашого батька.

Вони сказали Йому:

—Ми не народилися від статевої розпусти, у нас один Отець – Бог.

⁴² Ісус сказав їм:

—Якби Бог був вашим Отцем, ви б любили Мене, бо Я вийшов від Бога й прийшов сюди. Я прийшов не Сам від Себе, а Він послав Мене. ⁴³ Чому ж ви не розумієте того, що Я кажу вам? Бо ви не можете слухати Моїх слів. ⁴⁴ Ваш батько – диявол, і ви прагнете виконувати його волю. Він від початку був убивцею і в істині не встояв, бо в ньому немає істини. Коли він каже неправду, то говорить від себе, бо він брехун і батько неправди. ⁴⁵ Але Мені не вірите, тому що Я кажу вам істину. ⁴⁶ Хто з вас може довести Мій гріх? А якщо Я кажу істину, чому ви не вірите Мені? ⁴⁷ Хто від Бога, той слухає слова Бога. Ви ж не слухаєте Мене тому, що ви не від Бога.

Ісус каже про Себе

⁴⁸ Юдеї відповіли Йому:

—Чи не правильно ми говоримо, що Ти самарянин і що Ти одержимий?

⁴⁹ Ісус сказав:

— Я не одержимий, але Я шаную Мого Отця, а ви не шануєте Мене. ⁵⁰ Я не шукаю Своєї слави. Є Той, Хто шукає її для Мене. Він і судить. ⁵¹ Істинно кажу вам: хто підкоряється Моєму Слову, не побачить смерті повік.

⁵² Тоді юдеї сказали:

— Тепер ми точно знаємо, що Ти одержимий. Авраам помер, і пророки теж, а Ти кажеш: «Хто підкоряється Моєму Слову, не побачить смерті повік». ⁵³ Невже Ти більший від нашого батька Авраама, який помер? І пророки померли. Ким Ти Себе вважаєш?

⁵⁴ Ісус відповів:

— Якщо Я буду славити Самого Себе, Моя слава нічого не значить. Мене славить Мій Отець, Якого ви називаєте своїм Богом, ⁵⁵ хоча ви Його не знаєте. Але Я Його знаю, і якщо Я скажу, що не знаю Його, то буду таким же брехуном, як і ви. Але Я Його знаю та підкоряюся Його Слову. ⁵⁶ Ваш батько Авраам радів, що побачить Мій день. Він побачив і зрадів.

⁵⁷ Юдеї сказали Йому:

— Тобі немає й п'ятдесяти років, і Ти бачив Авраама?

⁵⁸ Ісус відповів:

— Істинно кажу вам: перш ніж був Авраам, Я є!

⁵⁹ Тоді вони схопили каміння, щоб закидати Його. Але Ісус скрився й вийшов із Храму.

9

Ісус зцілює сліпого від народження

¹ Одного разу, проходячи, Ісус побачив чоловіка, сліпого від народження. ² Його учні запитали:

—*Равві*, хто згрішив, він чи його батьки, що він народився сліпий?

³ Ісус відповів:

—Ні, це не через його гріх або гріх його батьків, але це сталося, щоб через нього були виявлені діла Божі.

⁴ Доки ще день, ми маємо виконувати діла Того, Хто послав Мене. Коли настане ніч, ніхто вже не зможе працювати. ⁵ Доки Я у світі, Я – світло світу.

⁶ Сказавши це, Ісус плюнув на землю, змішав грязь зі слини й землі та помазав очі *сліпому*. ⁷ Потім сказав йому: «Іди та вмийся в купальні Силоам» (що в перекладі означає: «Посланий»).

Той пішов, умився й прийшов зрячий. ⁸ Сусіди й ті, хто бачив його раніше, як він просив, казали:

—Чи не він *раніше* сидів та просив?

⁹ Одні казали:

—Так, це він!

Інші казали:

—Ні, він лише схожий на нього!

Він же казав:

—Це я!

¹⁰ Тоді запитали його:

—Як же ти прозрів?

¹¹ Він відповів:

—Чоловік, Якого звать Ісус, змішав грязь та помазав Мої очі, потім Він наказав піти в Силоам та вмитися. Я пішов, умився й прозрів.

¹² Вони його запитали:

—Де Він?

Він відповів:

—Я не знаю.

Фарисеї досліджують зціленого

¹³ Чоловіка, який раніше був сліпий, привели до фарисеїв. ¹⁴ А того дня, коли Ісус змішав грязь і

відкрив йому очі, була Субота. ¹⁵ Фарисеї знову запитали його, як він прозрів. Той відповів:

—Він помазав мої очі гряззю, я вмився й бачу.

¹⁶ Деякі фарисеї почали казати:

—Цей чоловік не від Бога, тому що не дотримується Суботи.

Інші ж казали:

—Як може грішна людина робити такі знамення? І між ними виникло розділення.

¹⁷ Тоді вони знов запитали сліпого:

—Що ти кажеш про Нього? Адже це Він відкрив тобі очі.

Чоловік відповів:

—Він Пророк.

¹⁸ Юдеї не вірили, що він був сліпий і прозрів, доки не покликали його батьків. ¹⁹ Вони запитали:

—Це ваш син, про якого ви казали, що народився сліпий? Як же тепер він бачить?

²⁰ Тоді батьки його відповіли:

—Ми знаємо, що він наш син і що він народився сліпий. ²¹ А як він вже бачить, не знаємо. І хто відкрив йому очі, ми не знаємо. Запитайте його. Він дорослий і може сам відповісти за себе.

²² Його батьки казали так, адже боялися юдеїв, бо ті вже вирішили: хто визнає Ісуса Христом, буде відлучений від синагоги. ²³ Тому його батьки й сказали: «Він вже дорослий, запитайте в нього!»

²⁴ Вони вдруге покликали чоловіка, який був сліпий, та сказали йому:

—Віддай славу Богові, ми знаємо, що той Чоловік – грішник.

²⁵ Він відповів:

—Я не знаю, грішник Він чи ні. Я знаю лише одне: я був сліпий, а зараз бачу.

²⁶ Тоді вони запитали:

—Що Він тобі зробив? Як Він відкрив твої очі?

27 Він відповів:

—Я вже казав вам, але ви не почули. Чому хочете почути ще раз? Чи не хочете й ви стати Його учнями?

28 Вони докорили йому та сказали:

—Це ти Його учень! Ми ж учні Мойсея! 29 Ми знаємо, що з Мойсеєм говорив Бог, а Цього ми не знаємо, звідки Він.

30 Чоловік сказав їм у відповідь:

—Дивно, що ви не знаєте, звідки Він, адже Він відкрив мені очі. 31 Ми знаємо, що Бог не слухає грішників. Він слухає тільки тих, хто шанує Його й виконує Його волю. 32 Споконвіку ніхто не чув, щоб хтось відкрив очі тому, хто народився сліпий.*

33 Якби Він не був від Бога, то не зміг би зробити нічого.

34 Вони відповіли:

—Ти увесь народився в гріхах, а нас повчаєш?
І вигнали його геть.

Духовна сліпота

35 Ісус, почувши, що вони вигнали геть зціленого, знайшов його й запитав:

—**Чи віриш ти в Сина Людського?**

36 Зцілений відповів:

—Хто Він, Господи, щоб я повірив у Нього?

37 Ісус сказав:

—**Ти Його бачив, це Той, Хто говорить із тобою.**

38 Тоді чоловік відповів:

—Вірю, Господи! – і вклонився Йому.

39 Ісус сказав:

—**Я прийшов у цей світ судити, щоб ті, хто не бачить, побачили, а ті, хто бачить, стали сліпими.**

* 9:32 9:32 Див. Іс. 29:18; 35:5; 42:7.

⁴⁰ Фарисеї, які були з Ним і почули це, сказали Йому:

—Невже й ми сліпі?

⁴¹ Ісус сказав:

—Якби ви були сліпі, то не мали б гріха. Але оскільки ви кажете, що бачите, гріх ваш залишається.

10

Ісус - добрий пастир

¹ «Істинно кажу вам: хто не входить в овечий двір через ворота, а перелазить в іншому місці, той злодій та розбійник. ² А хто входить через ворота, той пастир овець. ³ Сторож відкриває йому, і вівці чують його голос. Він кличе поіменно кожну вівцю й виводить їх. ⁴ Коли ж виведе всіх своїх, то йде попереду них, і вівці йдуть за ним, бо знають його голос. ⁵ За чужинцем вони не підуть, а втечуть від нього, бо не знають його голосу».

⁶ Ісус сказав їм цю притчу, але вони не зрозуміли, про що Він говорив.

⁷ Тоді Ісус знову сказав: «Істинно кажу вам: Я – ворота для овець. ⁸ Усі, хто приходив до Мене, – злодії та розбійники; але вівці їх не слухалися. ⁹ Я – ворота, і якщо хтось входить через Мене, буде спасенний. Він увійде, вийде й знайде пасовисько. ¹⁰ Злодій приходиться тільки для того, щоби вкрасти, вбити й зруйнувати. А Я прийшов, щоб люди мали життя й щоб мали його вдосталь.

¹¹ Я – добрий пастир. Добрий пастир віддасть життя за овець. ¹² Наймит не є пастирем, вівці не належать йому. Коли він бачить, що наближається вовк, то залишає овець і тікає. Вовк хапає овець, і вони

розбігаються. ¹³ *Наймит тікає, бо його найняли, і він не дбає про овець.*

¹⁴ Я – добрий пастир. Я знаю Своїх, і вони знають Мене. ¹⁵ Так само Отець знає Мене, і Я знаю Отця; Я віддаю Своє життя за овець. ¹⁶ У Мене є й інші вівці, які не з цієї кошари, і їх Я маю привести сюди. Вони почують Мій голос, і буде одна отара й один пастир. ¹⁷ Отець любить Мене тому, що Я віддаю Своє життя, аби знову взяти його. ¹⁸ Ніхто не може його забрати від Мене, Я Сам віддаю його. У Мене є влада віддати його й влада взяти його знов. Цю заповідь Я отримав від Мого Отця».

¹⁹ Після цих слів між юдеями знов виник розкол.

²⁰ Багато хто з них казав:

—Він одержимий і втратив розум. Навіщо Його слухати?

²¹ А інші казали:

—Це не слова біснுவатого. Чи може демон відкрити очі сліпому?

Подальший конфлікт щодо слів Ісуса

²² В Єрусалимі було свято Відновлення Храму.* Стояла зима. ²³ Ісус ходив у Храмі по колонаді Соломона. ²⁴ Юдеї зібралися навколо Нього й сказали:

—Доки будеш тримати нас у непевності? Якщо Ти Христос, скажи нам прямо!

²⁵ Ісус сказав:

—Я вже казав вам, але ви не вірите. Діла, які Я роблю в ім'я Мого Отця, свідчать про Мене. ²⁶ Але ви не вірите Мені, тому що ви не з Моїх овець. ²⁷ Мої вівці чують Мій голос. Я знаю їх, і вони йдуть за Мною. ²⁸ Я

* **10:22** 10:22 Свято Відновлення нагадувало про очищення Єрусалимського Храму, яке відбулося в 165 році до Р. Х.

даю їм життя вічне, і вони ніколи не загинуть, і ніхто не забере їх з Моїх рук. ²⁹ Мій Отець, Який дав їх Мені, величніший за всіх. І ніхто не зможе забрати їх з рук Мого Отця. ³⁰ Я й Отець – одне!

³¹ Тоді юдеї знов схопили каміння, щоб побити Його, ³² але Ісус сказав їм:

—Я показав вам багато добрих справ від Отця. За яку з цих справ ви хочете Мене побити камінням?

³³ Юдеї відповіли:

—Не за добрі вчинки ми хочемо побити Тебе, а за богохульство, бо Ти, будучи людиною, робиш себе Богом.

³⁴ Ісус сказав їм:

—Чи не написано у вашому Законі: «Я сказав: ви – боги?»† ³⁵ Якщо богами названі ті, кому було дано Слово Боже, і Писання не може бути порушене, ³⁶ то чому ж ви кажете про Того, Кого Отець освятив та послав у світ, що Він богохульствує, бо Я казав: «Я – Син Божий?» ³⁷ Якщо Я не роблю справ Мого Отця, не вірте Мені. ³⁸ А якщо роблю, то хоч не вірите Мені, повірте Моїм ділам і зрозумійте, що Отець у Мені і Я в Отці.

³⁹ Вони знов намагалися схопити Його, але Він уникнув їхніх рук.

⁴⁰ Ісус знову пішов на інший бік Йордану, у місце, де Іван хрестив, і залишився там. ⁴¹ До Нього приходило багато людей, що казали: «Іван не зробив жодного знамення, але все, що він говорив про Нього, – правда». ⁴² І багато там увірувало в Нього.

11

Смерть Лазаря

† **10:34** 10:34 Див. Пс. 81:6.

¹ Був один хворий чоловік, на ім'я Лазар, з Віфанії, села, де жила Марія та її сестра Марта. ² Марія була жінкою, яка помазала Господа миром і обтерла Йому ноги своїм волоссям. Хворий був її братом. ³ Сестри послали передати Ісусові:

—Господи, той, кого Ти любиш, захворів.

⁴ Почувши це, Ісус сказав:

—Ця хвороба не на смерть, а на славу Божу, щоб Син Божий був прославлений через неї.

⁵ Ісус любив Марту, її сестру та Лазаря. ⁶ Однак коли Він почув, що Лазар хворий, то залишився там, де був, ще два дні. ⁷ Потім сказав Своїм учням:

—Підемо знову в Юдею.

⁸ Учні сказали Йому:

—Равві, ще недавно юдеї намагалися побити Тебе камінням, а Ти знову йдеш туди?

⁹ Ісус відповів:

—Чи не дванадцять годин має день? Якщо хтось ходить удень, не спотикається, бо бачить світло цього світу. ¹⁰ А той, хто ходить уночі, спотикається, бо немає світла в ньому.

¹¹ Сказавши це, Він додав:

—Наш друг Лазар заснув, але Я йду розбудити Його.

¹² Його учні сказали:

—Господи, якщо спить, то одужає.

¹³ Ісус казав про його смерть, а вони думали, що Він говорить про звичайний сон.

¹⁴ Тоді Ісус сказав їм прямо:

—Лазар помер. ¹⁵ Але Я радію за вас, що не був там, щоб ви повірили. А зараз підемо до нього.

¹⁶ Тоді Фома, якого називали Близнюк, сказав іншим учням:

—Ходімо й ми та помremo з Ним!

Ісус - воскресіння та життя

17 Прийшовши туди, Ісус довідався, що Лазар уже чотири дні в гробі. 18 Віфанія була близько до Єрусалима, приблизно п'ятнадцять стадіїв.*

19 Багато юдеїв прийшли до Марії та Марти, щоб втішити їх після смерті брата. 20 Коли Марта почула, що прийшов Ісус, вона вийшла зустріти Його, а Марія залишилася в домі.

21 Марта сказала Ісусові:

—Господи, якби Ти був тут, то мій брат не помер би. 22 Але й тепер знаю: Бог дасть Тобі, що лише попросиш у Бога.

23 Ісус сказав їй:

—Твій брат воскресне.

24 Марта відповіла:

—Я знаю, що він воскресне при воскресінні останнього дня.

25 Ісус сказав їй:

—Я - воскресіння й життя. Той, хто вірить у Мене, навіть якщо помре, буде жити. 26 І кожен, хто живе й вірить у Мене, ніколи не помре. Ти віриш у це?

27 Вона сказала:

—Так, Господи, я вірю, що Ти Христос, Син Божий, Який прийшов у світ.

28 Сказавши це, вона пішла, потай покликала свою сестру Марію й сказала їй: «Учитель тут, Він кличе тебе». 29 Почувши це, Марія швидко встала й вийшла до Нього. 30 Ісус ще не увійшов до села, а був там, де Його зустріла Марта. 31 Юдеї, які були з нею в домі та втішали її, побачивши, що Марія швидко встала й вийшла, пішли за нею. Вони гадали, що вона пішла до гробу, щоб там плакати.

* 11:18 11:18 Приблизно три кілометри.

³² Коли Марія прийшла туди, де був Ісус, і побачила Його, то впала до Його ніг і сказала Йому:

—Господи, якби Ти був тут, то мій брат не помер би.

³³ Ісус, побачивши, що вона плаче, і юдеї, які прийшли з нею, теж плачуть, був глибоко зворушений в душі та засмутився.

³⁴ Він запитав:

—Куди ви його поклали?

Йому відповіли:

—Господи, іди та подивись!

³⁵ Ісус заплакав.

³⁶ Тоді юдеї сказали: «Дивись, як Він любив його».

³⁷ Але деякі казали: «Невже Той, Хто відкрив очі сліпому, не міг зробити, щоб цей чоловік не помер?»

Ісус воскрешає Лазаря з мертвих

³⁸ Ісус знов відчув зворушення в Собі й пішов до гробу. Це була печера, до якої був привалений камінь.

³⁹ Ісус звелів:

—Відваліть камінь.

Марта, сестра померлого, сказала:

—Господи, вже чути неприємний запах, бо пройшло чотири дні.

⁴⁰ Ісус сказав:

—Хіба Я не казав тобі, що коли будеш вірити, побачиш славу Божу?

⁴¹ Коли забрали камінь, Ісус подивився на небо й сказав: «Отче, дякую Тобі, що Ти почув Мене. ⁴² Я знаю, що Ти завжди чуєш Мене, але Я сказав це заради людей, які стоять навколо, щоб вони повірили, що Ти послав Мене».

⁴³ І, сказавши це, голосно промовив: «Лазарю, вийди сюди!» ⁴⁴ Померлий вийшов. Його руки та

ноги були обмотані тканиною, а обличчя обв'язане хустиною.

Ісус сказав:

—Розв'яжіть його, і нехай він іде.

Змова вбити Ісуса

⁴⁵ Багато юдеїв, які прийшли до Марії та побачили, що Він зробив, повірили в Нього. ⁴⁶ Але деякі з них пішли до фарисеїв і розповіли, що зробив Ісус. ⁴⁷ Тоді первосвященники та фарисеї скликали Синедріон і сказали:

—Що нам робити? Цей Чоловік робить багато знамень. ⁴⁸ Якщо ми залишимо Його так, то всі повірять у Нього, і прийдуть римляни та знищать це місце й народ.

⁴⁹ Тоді один із них, на ім'я Каяфа†, який був первосвященником того року, сказав їм:

—Ви нічого не знаєте. ⁵⁰ Хіба не розумієте, що краще для вас, щоб один Чоловік помер за народ, ніж щоб увесь народ загинув?

⁵¹ Він сказав це не від себе, але, будучи того року первосвященником, він пророкував, що Ісус має померти за народ, ⁵² і не тільки за народ, але й щоб зібрати в одне розсіяних дітей Божих. ⁵³ Отже, від цього дня вони змовилися вбити Його.

⁵⁴ Тому Ісус не ходив відкрито серед юдеїв, а пішов звідти до околиць біля пустелі, у місто, яке називається Єфрем. Там перебував з учнями.

⁵⁵ Наближалася юдейська Пасха, і багато людей з усього краю йшли до Єрусалима‡ для очищення перед Пасхою. § ⁵⁶ Вони шукали Ісуса й, стоячи в Храмі, казали одне до одного: «Як ви вважаєте, чи прийде

† 11:49 11:49 Каяфа був первосвященником з 18 по 36 рр. ‡ 11:55

11:55 Буквально: піднялися до Єрусалима. § 11:55 11:55 Див. Чис. 9:6.

Він на свято?»⁵⁷ Але первосвященники та фарисеї дали наказ: якщо хтось дізнається, де Він перебуває, нехай повідомить їх, щоб вони схопили Його.

12

Ісус помазаний у Віфанії

¹ За шість днів до Пасхи Ісус прийшов до Віфанії, де був Лазар, якого воскресив із мертвих. ² Там Йому приготували вечерю. Марта слугувала, а Лазар був одним із тих, хто сидів із Ним за столом. ³ Тоді Марія взяла літру* з дуже дорогим чистим народним миром, намастила ноги Ісуса й своїм волоссям обтерла Його ноги. І дім наповнився пахощами мира. ⁴ Але Юда Іскаріот, один з Його учнів, який мав Його зрадити, сказав:

⁵ —Чому б не продати це миро за триста динаріїв та не роздати бідним?

⁶ Він казав так не тому, що піклувався про бідних, а тому, що був злодієм. Йому було доручено носити скриню з грошима, але він брав із неї гроші.

⁷ Ісус сказав:

—Залиши її, вона зберігала це на день Мого похорону. ⁸ Бідних ви завжди маєте з собою, а Мене не завжди матимете.

⁹ Тим часом багато юдеїв дізналося, що Він там. Вони прийшли не тільки заради Ісуса, але й подивитись на Лазаря, якого Він воскресив із мертвих.

¹⁰ Тоді первосвященники змовилися вбити й Лазаря. ¹¹ Адже багато юдеїв залишало їх і вірило в Ісуса.

* **12:3** 12:3 Міра для масла, приблизно 0,3 – 0,5 літра.

Ісус входить у Єрусалим

12 Наступного дня багато людей, які прийшли на свято, почувши, що Ісус іде в Єрусалим, взяли пальмові гілки, вийшли Йому назустріч та викрикували:

«Осанна!»

«Благословенний Той, Хто йде в ім'я Господа!»†

«Цар Ізраїля!»

14 Ісус, знайшовши ося, сів на нього, як написано:

15 «Не бійся, дочко Сіону:

Ось Цар твій їде
верхи на молодому ослі».‡

16 Спочатку Його учні не розуміли цього. Але після того, як Ісус був прославлений, вони згадали, що це було написано про Нього й що це збулося з Ним.

17 Люди, які були з Ісусом, коли Він покликав Лазаря з гробу й воскресив його з мертвих, свідчили про це. 18 Тому багато людей вийшли Йому назустріч, бо чули, що Він здійснив це знамення. 19 Тоді фарисеї почали казати один одному: «Бачите, що нічого не допомагає? Ось увесь світ пішов за Ним!»

Ісус говорить про Свою смерть

20 Серед тих, хто прийшов поклонитися на свято, було декілька греків. 21 Вони підійшли до Филипа, який був із Віфсаїди, що в Галілеї, і просили його: «Пане, ми хочемо побачити Ісуса». 22 Филип пішов і сказав Андрієві, і тоді Андрій та Филип розповіли про це Ісусові.

23 Ісус відповів їм:

† 12:13 12:13 Див. Пс. 117:25-26. ‡ 12:15 12:15 Див. Зах. 9:9.

—Прийшов час прославитись Синові Людському.
24 Істинно кажу вам: якщо зерно пшениці, впавши в землю, не вмирає, то залишається одне. Але якщо вмирає, дає великий врожай. 25 Кожен, хто любить своє життя, втратить його, а хто ненавидить своє життя в цьому світі, збереже його для вічного життя. 26 Хто служить Мені, той повинен слідувати за Мною; і де Я є, там буде і Мій слуга. Якщо хтось буде служити Мені, Мій Отець шануватиме його.

27 Тепер Моя душа стривожена, і що Мені сказати? Отче, врятуй Мене від цієї години? Але саме заради цієї години Я і прийшов. 28 Отче, прослав Своє ім'я!

Тоді почувся голос із неба: «Я прославив і знову прославлю!» 29 Натоп, який був там, почувши це, сказав, що прогримів грім, а інші казали, що ангел говорив із Ним.

30 Ісус відповів:

—Не для Мене пролунав цей голос, а для вас.
31 Зараз настав суд для цього світу. Тепер правителя цього світу буде вигнано геть. 32 Але коли Я буду піднятий від землі, Я всіх притягну до Себе.

33 Він сказав це, щоб показати, якою смертю має померти.

34 Тоді люди сказали Йому:

—Ми чули із Закону, що Христос житиме вічно. § Як же Ти кажеш, що «Син Людський має бути піднятий?» Хто Цей Син Людський?

35 Тоді Ісус сказав їм:

—Світло ще трохи часу буде з вами. Ходіть, доки маєте світло, щоб темрява не охопила вас. Хто ходить у темряві, той не знає, куди йде. 36 Повірте у світло, поки у вас є світло, щоб ви стали синами світла.

§ 12:34 12:34 Див. Пс. 88:37-38; Іс. 9:6-7; Єз. 37:25; Дан. 7:13-14.

Ісус закінчив говорити ї, відійшовши, скрився від них.

Юдеї не вірять в Ісуса

³⁷ Незважаючи на те, що Він зробив перед ними стільки знамень, вони не вірили в Нього. ³⁸ Так здійснилося слово пророка Ісаї, який сказав:

«Господи, хто повірив почитому від нас і кому відкрилася рука Господня?»*

³⁹ Не могли повірити ще й тому, що, як сказав Ісаїя:

⁴⁰ «Він зробив сліпими їхні очі і закам'янілими їхні серця, щоб вони не бачили очима, і не розуміли серцем, і не навернулися, щоб Я зцілив їх».†

⁴¹ Ісаїя сказав це, адже побачив Його славу й говорив про Нього.‡

⁴² Навіть серед керівників багато хто повірив у Ісуса. Але через фарисеїв вони не визнавали своєї віри, щоб їх не вигнали із синагоги. ⁴³ Адже вони любили людську славу більше за Божу славу.

⁴⁴ Ісус голосно промовив:

—Хто вірить у Мене, той вірить не тільки в Мене, але й у Того, Хто послав Мене. ⁴⁵ Той, хто бачить Мене, бачить і Того, Хто послав Мене. ⁴⁶ Я – світло, яке прийшло у світ, щоб кожний, хто вірить у Мене, не залишався в темряві. ⁴⁷ Якщо хтось чує Мої слова, але не дотримується їх, Я не суджу його. Адже Я прийшов не судити світ, а спасти його. ⁴⁸ Для того, хто відкидає Мене й не приймає Моїх слів, є суддя. Слово, яке Я сказав, судитиме його останнього дня. ⁴⁹ Бо не від Себе Я говорив, але Отець, Який послав Мене, дав Мені

* **12:38** 12:38 Див. Іс. 53:1. † **12:40** 12:40 Див. Іс. 6:10. ‡ **12:41** 12:41 Див. Іс. 6:1-3.

заповідь, що сказати і як казати. ⁵⁰ Я знаю, що Його заповідь – це вічне життя. Тому все, що кажу, Я кажу саме так, як сказав Мені Отець.

13

Ісус миє ноги своїм учням

¹ Перед святом Пасхи Ісус, знаючи, що настала Його година, щоб залишити цей світ і повернутись до Отця, полюбивши Своїх, що були у світі, полюбив їх до кінця.

² Під час вечері, коли диявол вже вклав у серце Юди, сина Симона Іскаріота, зрадити Ісуса, ³ знаючи, що Отець дав усе в Його руки, що від Бога прийшов і до Бога повертається, ⁴ Він підвівся з-за столу, зняв верхній одяг і підперезався рушником. ⁵ Потім налив води в таз і почав мити ноги учням та витирати їх рушником, яким був підперезаний.

⁶ Коли Він підійшов до Симона Петра, той сказав Йому:

—Господи, Ти будеш мити мені ноги?

⁷ Ісус сказав йому:

—Того, що Я роблю, ти не розумієш зараз, але зрозумієш потім.

⁸ Петро сказав Йому:

—Ти ніколи не митимеш моїх ніг!

Ісус відповів:

—Якщо Я не обмию тебе, то не матимеш частки зі Мною.

⁹ Симон Петро сказав:

—Тоді, Господи, не тільки ноги, але й руки та голову!

¹⁰ Ісус відповів йому:

—Тому, хто обмився, потрібно лише ноги помити, бо він увесь чистий. І ви чисті, але не всі.

¹¹ Він знав, хто зрадить Його, тому й казав, що не всі чисті.

¹² Закінчивши мити їхні ноги, Ісус одягнув Свій одяг, повернувся на Своє місце й сказав їм:

— Чи розумієте ви, що Я зробив для вас? ¹³ Ви називаєте Мене Вчителем і Господом і добре кажете, бо Я Ним є. ¹⁴ Тож якщо Я, ваш Господь і Вчитель, помив вам ноги, то й ви повинні мити ноги один одному. ¹⁵ Бо Я подав вам приклад, щоб ви робили так, як Я зробив вам. ¹⁶ Істинно кажу вам: раб не більший за свого господаря, і посланець* не більший за того, хто його послав. ¹⁷ Якщо ви знаєте це, то блаженні ви, коли чинитимете так.

Ісус говорить про зрадника

¹⁸ Я не говорю про всіх вас. Я знаю тих, кого обрав. Але має сповнитись Писання: «Той, хто їв Мій хліб, підняв на Мене свою п'яту».† ¹⁹ Я кажу вам перед тим, як станеться, щоб, коли станеться, ви повірили, що Я є.‡ ²⁰ Істинно кажу вам: хто приймає того, кого Я пошлю, приймає Мене, а хто Мене приймає, той приймає й Того, Хто послав Мене.

²¹ Сказавши це, Ісус стривожився духом і засвідчив: — Істинно кажу вам: один із вас зрадить Мене.

²² Його учні дивилися один на одного, не розуміючи, про кого Він каже. ²³ Один з Його учнів, той, якого любив Ісус, сидів за столом, прихилившись до Нього. ²⁴ Симон Петро дав йому знак, щоб запитав, кого Він має на увазі.

²⁵ Спираючись на Ісуса, той запитав Його:

— Господи, хто це?

²⁶ Ісус відповів:

* **13:16** 13:16 Буквально: апостол. † **13:18** 13:18 Див. Пс. 40:10.

‡ **13:19** 13:19 Див. Вих. 3:14; Повт. 32:39; Іс. 41:4; 43:10-13.

—Це той, кому Я подам шматок хліба, вмочивши його в миску.

Потім, вмочивши шматок хліба, подав його Юді, синові Симона Іскаріота. ²⁷ Як тільки Юда взяв шматок, сатана увійшов у нього.

Ісус сказав йому:

—Що робиш, роби швидше!

²⁸ Але ніхто з тих, хто був за столом, не зрозумів, чому Він сказав це йому. ²⁹ А оскільки в Юди була скриня з грошима, дехто подумав, що Ісус наказав йому купити все потрібне до свята або ж дати щось бідним. ³⁰ Юда, узявши шматок хліба, відразу вийшов. Була ніч.

Ісус каже про зречення Петра

³¹ Коли Юда вийшов, Ісус сказав:

—Тепер Син Людський прославився, і Бог прославився в Ньому. ³² Якщо Бог прославився в Ньому, то і Його Бог прославить в Собі. І зробить це відразу.

³³ Діти Мої, Я буду з вами ще трохи. Будете шукати Мене, і, як Я сказав юдеям, так кажу й вам нині: куди Я йду, ви не можете прийти.

³⁴ Я даю вам нову заповідь: любіть одне одного. Як Я полюбив вас, так і ви любіть одне одного. ³⁵ Через це всі будуть знати, що ви є Моїми учнями, якщо будете любити одне одного.

³⁶ Симон Петро запитав Його:

—Господи, куди Ти йдеш?

Ісус відповів:

—Куди Я йду, ти зараз за Мною піти не зможеш, але підеш пізніше.

³⁷ Петро знов запитав:

—Господи, чому я не можу зараз піти за Тобою? Я покладу своє життя за Тебе.

³⁸ Тоді Ісус відповів:

—Ти дійсно покладеш своє життя за Мене? Істинно кажу тобі: ще до того, як півень заспіває, ти тричі зречешся Мене.

14

Ісус - шлях до Отця

¹ —Нехай ваше серце не тривожиться. Вірте в Бога і вірте в Мене. ² У домі Мого Отця багато кімнат. Якби це було не так, хіба Я б казав вам, що йду підготувати місце для вас? ³ І коли Я піду й приготую вам місце, Я повернуся й візьму вас до Себе, щоб ви були там, де Я. ⁴ Ви знаєте дорогу, куди Я йду.

⁵ Фома сказав Йому:

—Господи, ми не знаємо, куди Ти йдеш. Як ми можемо знати дорогу?

⁶ Ісус відповів:

—Я – дорога, правда і життя. Ніхто не приходить до Отця, як тільки через Мене. ⁷ Якщо ви знаєте Мене, ви будете знати й Мого Отця. Відтепер ви Його знаєте й бачили Його.

⁸ Филип сказав:

—Господи, покажи нам Отця, і цього нам вистачить.

⁹ Ісус сказав:

—Стільки часу Я з вами, і ти не знаєш Мене, Филипе? Хто бачив Мене, бачив Отця. Як же ти кажеш: «Покажи нам Отця?» ¹⁰ Хіба ти не віриш, що Я в Отці й Отець у Мені? Слова, які Я вам кажу, не від Себе кажу. Це Отець, Який перебуває в Мені, творить свої діла. ¹¹ Повірте Мені, що Я в Отці й Отець у Мені. Якщо ж ні, то повірте хоча б через Мої діла. ¹² Істинно кажу вам: хто вірить у Мене, той робитиме справи, які Я роблю, і навіть більші, ніж ці, бо Я йду до Отця.

13 І що попросите в Моє ім'я, Я зроблю, щоб Отець був прославлений у Сині. 14 Якщо попросите щось в ім'я Моє, Я зроблю.

Ісус обіцяє Святого Духа

15 Якщо ви любите Мене, то будете дотримуватись Моїх заповідей. 16 І Я проситиму Отця, і Він дасть вам іншого Заступника*, щоб Він був із вами повік, – 17 Духа істини, Якого світ не може прийняти, бо не бачить Його й не знає. Ви ж Його знаєте, бо Він перебуває з вами й буде у вас. 18 Я не залишу вас сиротами, Я прийду до вас. 19 Ще трохи, і світ Мене вже не побачить, але ви Мене побачите, тому що Я живу, і ви будете жити. 20 Того дня ви дізнаєтесь, що Я в Моєму Отці, а ви в Мені, як і Я у вас. 21 Хто має Мої заповіді та дотримується їх, той Мене любить. Того, хто Мене любить, полюбить і Мій Отець. І Я буду його любити й відкрию йому Себе.

22 Тоді Юда (не Іскаріот) сказав Йому:

—Господи, чому ж Ти хочеш відкрити Себе нам, а не світові?

23 Ісус відповів:

—Якщо хтось любить Мене, буде дотримуватись Мого Слова, і Мій Отець полюбить його, і Ми прийдемо до нього й будемо жити з ним. 24 Той, хто не любить Мене, не буде дотримуватись Мого Слова. І Слово, яке ви чуєте, не Моє, а Отця, Який послав Мене.

25 Усе це Я сказав вам, поки ще перебуваю з вами.

26 Але Заступник, Святий Дух, Якого Отець пошле в Моє ім'я, навчить вас усього й нагадає про все, що Я вам сказав. 27 Я залишаю вам мир. Мир мій даю вам.

* **14:16** 14:16 Або: утішитель, помічник, адвокат. Дивись також: 14:17, 26; 15:26; 16:7.

Я даю вам не так, як дає світ. Хай не турбується ваше серце й не лякається!

²⁸ Ви чули, що Я казав вам: «Я йду, але повернуся до вас». Якби ви любили Мене, то раділи б тому, що Я йду до Отця, бо Отець більший за Мене. ²⁹ Я вже сказав вам, перш ніж це станеться, щоб коли це станеться, ви повірили. ³⁰ Недовго ще буду говорити з вами, бо правитель цього світу йде. Він нічого в Мені не має. ³¹ Але *приходить*, щоб світ дізнався, що Я люблю Отця й роблю саме те, що Мені звелів Отець.

Вставайте, ходімо звідси!

15

Ісус – виноградна лоза

¹ Я – справжня виноградна лоза, а Мій Отець – виноградар. ² Кожну гілку в Мені, яка не приносить плоду, Він зрізає, а кожную гілку, яка приносить плід, Він очищає, щоб вона приносила ще більше плоду. ³ Ви вже чисті через Слово, яке Я вам сказав. ⁴ Перебувайте в Мені, а Я – у вас. Жодна гілка не може сама по собі приносити плоду, якщо не перебуває в лозі. Так і ви не зможете принести плоду, якщо не перебуваєте в Мені.

⁵ Я – виноградна лоза, а ви – гілки. Хто перебуває в Мені, а Я в ньому, той приносить багатий плід, бо без Мене нічого не можете зробити. ⁶ Якщо хтось не перебуває в Мені, той мов гілка, яку викидають, і вона засихає. Такі збирають, кидають у вогонь та спалюють. ⁷ Якщо ви перебуватимете в Мені, а Мої слова перебуватимуть у вас, то просить усе, що хочете, – і отримаєте. ⁸ Тим буде прославлений Мій Отець, якщо ви будете приносити багатий врожай і станете Моїми учнями.

9 Як Отець полюбив Мене, так і Я полюбив вас. Перебувайте в Моїй любові. 10 Якщо будете дотримуватись Моїх заповідей, ви перебуватимете в Моїй любові так само, як і Я дотримуюсь заповідей Мого Отця й перебуваю в Його любові. 11 Це Я сказав вам, щоб Моя радість була у вас і щоб ваша радість була повною. 12 Це Моя заповідь, щоб ви любили одне одного, як Я полюбив вас. 13 Ніхто не має більшої любові, ніж той, хто віддає своє життя за своїх друзів. 14 Ви – Мої друзі, якщо робите те, що Я заповідаю вам. 15 Я більше не називаю вас рабами, бо раб не знає, що робить його господар. Але Я назвав вас друзями, бо все, що Я почув від Мого Отця, я розкрив вам. 16 Не ви обрали Мене, але Я обрав вас і призначив, щоб ви йшли й приносили плід, щоб ваш плід залишався, щоб усе, що ви попросите в Отця в ім'я Мое, Він дав вам. 17 Це Я заповідаю вам, щоб ви любили одне одного.

Світ ненавидить учнів

18 Якщо світ ненавидить вас, знайте, що спочатку він зненавидів Мене. 19 Якби ви належали до світу, він любив би вас як своїх. Але ви не від світу, бо Я обрав вас зі світу, і тому світ вас ненавидить. 20 Згадайте Слово, яке Я сказав вам: «Раб не більший за свого господаря».* Якщо вони переслідували Мене, то й вас вони переслідуватимуть. Якщо вони зберігали Мое Слово, то зберігатимуть і ваше. 21 Але все це вони робитимуть вам через Мое ім'я, бо не знають Того, Хто Мене послав. 22 Якби Я не прийшов і не говорив із ними, вони б не мали гріха, але тепер вони не мають виправдання за свій гріх. 23 Хто ненавидить

* **15:20** 15:20 Див. Ів. 13:16.

Мене, ненавидить і Мого Отця. ²⁴ Якби Я не робив серед них справ, яких ніхто інший не робив, вони б не мали гріха. Але вони це бачили й все ж зненавиділи і Мене, і Мого Отця. ²⁵ Це сталося, щоб збулося написане в їхньому Законі: «Вони зненавиділи Мене без причини».†

Дія Святого Духа

²⁶ Коли прийде Заступник, Якого Я пошлю до вас від Отця, Дух істини, Який походить від Отця, Він буде свідчити про Мене. ²⁷ І ви також будете свідчити, бо ви від самого початку зі Мною.

16

¹ Це Я сказав вам, щоб ви не були спокушені. ² Вас виженуть із синагог, і навіть прийде час, коли кожен, хто вбиватиме вас, буде думати, що тим служить Богові. ³ Вони робитимуть це, бо не пізнали ні Отця, ні Мене. ⁴ Я сказав вам це, щоб, коли настане їхній час, ви згадали, що Я казав вам про них. Я не казав вам цього від початку, тому що був із вами, ⁵ але тепер Я йду до Того, Хто послав Мене, і ніхто з вас не запитує мене: «Куди Ти йдеш?» ⁶ Через те, що Я сказав вам це, ваше серце наповнилося смутком. ⁷ Але істинно кажу вам: краще для вас, щоб Я пішов. Якщо Я не піду, Заступник не прийде до вас, але якщо Я піду, то пошлю Його до вас. ⁸ Коли Він прийде, то викриє світ про гріх, праведність та суд: ⁹ про гріх, бо люди не вірять у Мене, ¹⁰ про праведність, бо Я йду до Отця й ви Мене вже не побачите, ¹¹ і про суд, бо правитель цього світу вже засуджений.

¹² Ще багато чого Я маю сказати вам, але ви не можете знести цього тепер. ¹³ Однак коли Дух

† 15:25 15:25 див. Пс. 34:19; 68:5; 108:3.

істини прийде, Він поведе вас до всієї істини. Бо Він не буде говорити від Себе, а скаже те, що почує. Він сповістить вам про те, що має статися. ¹⁴ Він прославить Мене, бо візьме з Мого й сповістить вам. ¹⁵ Усе, що належить Отцю, – Моє. Ось чому Я сказав, що візьме з Мого й сповістить вам.

Смуток учнів перетвориться на радість

¹⁶ Ще трохи – і ви не побачите Мене, а потім ще трохи – і знов побачите Мене.

¹⁷ Тоді деякі з Його учнів почали казати один одному:

—Що означає це, що Він нам говорить: «Ще трохи – і ви не побачите Мене, а потім ще трохи – і знов побачите Мене?» і: «Я йду до Отця?»

¹⁸ Вони запитували:

—Що означає це «ще трохи»? Ми не розуміємо, що Він говорить.

¹⁹ Ісус, розуміючи, що вони хочуть запитати, сказав їм:

—Ви запитуєте один одного, що Я мав на увазі, коли сказав: «Ще трохи – і ви не побачите Мене, а потім ще трохи – і знов побачите Мене»? ²⁰ Істинно кажу вам: ви будете плакати й ридати, поки світ буде радіти. Ви будете сумувати, але ваше горе обернеться на радість. ²¹ Жінка, коли народжує дитину, страждає, бо прийшов її час, але коли народить дитину, не пам'ятає страждань від радості, що народилася дитина на світ. ²² Так і ви: зараз ви страждаєте, але Я знову побачу вас, і ваше серце зрадіє, і ніхто не позбавить вас радості. ²³ Того дня ви нічого Мене просити не будете. Істинно кажу вам: усе, що ви попросите в Отця в ім'я Моє, Він дасть вам.

24 Досі ви нічого не просили в ім'я Моє. Просіть – і отримаєте, щоб ваша радість була повною.

25 Це Я говорив вам притчами, але настає час, коли Я більше не буду говорити притчами, але розкажу вам прямо про Отця. **26** Того дня ви зможете просити в Моє ім'я. І Я не кажу, що буду просити Отця за вас, **27** бо Сам Отець любить вас, тому що ви полюбили Мене й повірили, що Я прийшов від Бога. **28** Я прийшов від Отця й увійшов у світ; тепер Я знову залишаю світ і повертаюся до Отця.

29 Тоді учні Ісуса сказали:

—Ось нині Ти говориш прямо, без жодної притчі.

30 Тепер ми знаємо, що Тобі все відомо й що нема потреби, щоб Тебе хтось запитував. Тому ми віримо, що Ти прийшов від Бога.

31 Ісус відповів:

—Тепер ви вірите? **32** Ось надходить час, і вже прийшов, коли ви розійдетесь, кожен до свого, і залишите Мене одного. Але Я не один, бо Отець зі Мною. **33** Я сказав вам це, щоб ви мали мир. У світі ви зазнаєте страждання. Але будьте сміливі! Я переміг світ!

17

Молитва Ісуса

1 Сказавши це, Ісус підвів очі до неба й промовив:

—Отче, прийшов час. Прослав Свого Сина, щоб Син прославив Тебе! **2** Ти дав Йому владу над усіма людьми, щоб Він дарував вічне життя всім тим, кого Ти Йому дав. **3** Адже вічне життя в тому, щоб вони пізнали Тебе, єдиного істинного Бога, та Ісуса Христа, Якого Ти надіслав. **4** Я прославив Тебе на землі, закінчивши справу, яку Ти Мені доручив

зробити. ⁵ А тепер, Отче, прослав Мене у Себе славою, яку Я мав у Тебе до початку світу.

Ісус молиться за своїх учнів

⁶ Я відкрив Твоє ім'я тим людям, яких Ти Мені дав зі світу. Вони були Твоїми, і Ти дав їх Мені, і вони зберегли Твоє Слово. ⁷ Тепер вони знають, що все, що Ти Мені дав, походить від Тебе, ⁸ бо Я дав їм слова, які Ти Мені дав. Вони їх прийняли й зрозуміли, що Я справді від Тебе прийшов, і повірили, що Ти Мене послав. ⁹ Я молюся за них. Не молюся за світ, але за тих, кого Ти Мені дав, бо вони Твої. ¹⁰ Усе, що Я маю, – Твоє, а все Твоє – Моє. І Я прославився через них. ¹¹ Я більше не є у світі, але вони є у світі, Я ж іду до Тебе. Отче Святий, збережи їх у Твоє ім'я – тих, кого Ти дав Мені, щоб вони були одне, як і Ми. ¹² Поки Я був із ними, Я беріг їх у Твоє ім'я, яке Ти Мені дав. Я їх зберіг, і жоден із них не загинув, окрім сина загибелі, щоб здійснилося Писання.

¹³ Зараз же Я йду до Тебе, але поки Я ще у світі, кажу це, щоб вони мали повноту Моєї радості в собі. ¹⁴ Я дав їм Твоє Слово, і світ зненавидів їх, бо вони не від світу, як і Я не від світу. ¹⁵ Я не молюся, щоб Ти забрав їх зі світу, а щоб зберіг їх від злого. ¹⁶ Вони не від світу, як і Я не від світу. ¹⁷ Освяти їх Своєю істиною: Твоє Слово – істина. ¹⁸ Як Ти послав Мене у світ, так і Я послав їх у світ. ¹⁹ Я освячую Себе за них, щоб вони були освячені істиною.

Ісус молиться за всіх, хто повірить

²⁰ Я молюся не лише за них, а й за тих, хто повірить у Мене через їхнє слово, ²¹ щоб усі вони були одне, як Ти, Отче, в Мені, і Я в Тобі. Нехай вони будуть у Нас, щоби світ повірив, що Ти послав

Мене. ²² Я дав їм славу, яку Ти дав Мені, щоб вони були одне, як і Ми одне. ²³ Я в них, а Ти – в Мені, щоб вони були досконалі в єдності, щоб світ пізнав, що Ти послав Мене і що Ти полюбив їх, як і Мене полюбив.

²⁴ Отче, Я хочу, щоб ті, кого Ти Мені дав, були зі Мною там, де Я, і побачили Мою славу, яку Ти Мені дав, бо ти полюбив Мене до створення світу.

²⁵ Отче праведний, світ Тебе не знає, але Я Тебе знаю, і вони знають, що Ти послав Мене. ²⁶ Я відкрив їм Твоє ім'я і ще відкрию, щоб любов, якою Ти полюбив Мене, була в них і щоб Я був у них.

18

Арешт Ісуса

¹ Сказавши це, Ісус зі Своїми учнями пішов на другий бік потоку Кедрон, де був сад, куди увійшов Він та Його учні.

² Юда, який Його зрадив, також знав це місце, бо Ісус часто збирався там зі Своїми учнями. ³ Тоді Юда, узявши когорту* воїнів і слуг первосвященників та фарисеїв, прийшов туди з ліхтарями, факелами та зброєю.

⁴ Ісус, знаючи все, що має з Ним статися, вийшов та запитав:

—Кого шукаєте?

⁵ Вони відповіли:

—Ісуса з Назарета.

Тоді Він сказав:

—Це Я.†

Юда, котрий Його зрадив, також стояв із ними.

* **18:3** 18:3 Частина римського легіону, приблизно 600 воїнів.

† **18:5** 18:5 Буквально: Я є. (Див. Вих. 3:6); також 18:6.

⁶ Коли Він сказав їм: «**Це Я**», вони відступили назад і впали на землю.

⁷ Він знов запитав їх:

—**Кого ви шукаєте?**

Вони сказали:

—Ісуса з Назарета.

⁸ Ісус відповів:

—**Я ж вам сказав, що це Я. Тож якщо шукаєте Мене, відпустіть цих людей, нехай ідуть.**

⁹ Ісус сказав це, щоб збулося Слово, яке Він сказав раніше: «**Я не загубив жодного з тих, кого Ти Мені дав**».[‡]

¹⁰ Тоді Симон Петро, маючи меч, вихопив його, ударив раба первосвященника й відрубав йому праве вухо. Ім'я того раба було Малх.

¹¹ Ісус сказав Петрові:

—**Поклади меча на його місце! Хіба Я не маю пити чашу, яку дав Мені Отець?**

Ісус перед первосвященником

¹² Тоді воїни, сотник та юдейські слуги заарештували Ісуса. Вони зв'язали Його ¹³ та привели спочатку до Анни, бо він був тестем Каяфи, який був первосвященником того року. § ¹⁴ Це був той Каяфа, який порадив юдеям, що краще, коли один Чоловік помре за народ.*

Петро перший раз зрікається Ісуса

¹⁵ Симон Петро й ще один учень пішли за Ісусом. Той учень був добре знайомий первосвященникові, тож він зайшов з Ісусом у двір первосвященника, ¹⁶ а Петро залишився стояти біля воріт ззовні. Тоді учень,

‡ **18:9** 18:9 Див. 6:39; 17:2. § **18:13** 18:13 Анна був первосвященником з 6 по 15 рр. А його зять Каяфа обіймав цю посаду з 18 по 36 рр. * **18:14** 18:14 Див. 11:49-51.

який був знайомий первосвященникові, повернувся, поговорив із воротаркою й провів Петра.

17 Служниця, яка була воротаркою, запитала Петра:

—Ти часом не один з учнів Цього Чоловіка?

Він відповів:

—Ні!

18 Було холодно, і слуги та раби, розпаливши вогонь, стояли біля нього, щоб зігрітися. Петро також стояв із ними, гріючись.

Первосвященник допитує Ісуса

19 Тим часом первосвященник запитав Ісуса про Його учнів та Його вчення.

20 Ісус відповів:

—Я прямо говорив світові. Завжди навчав у синагогах і в Храмі, де збираються всі юдеї. Я нічого не казав таємно. 21 Чому Мене питаєш? Запитай тих, хто Мене слухав. Ось вони знають, що Я казав.

22 Коли Ісус сказав це, один зі слуг, що стояв поблизу, вдарив Ісуса в обличчя, кажучи:

—Це так Ти відповідаєш первосвященникові?

23 Ісус відповів:

—Якщо Я сказав щось погане, засвідчи, що погане. Але якщо Я говорив правду, то чому ти Мене б'єш?

24 Тоді Анна послав Його зв'язаного до первосвященника Каяфи.

Друге і третє зречення Петра

25 Тим часом Симон Петро стояв, гріючись біля вогнища. Тож запитали його:

—Хіба ти не один з Його учнів?

Він заперечив кажучи:

—Ні!

26 Один із рабів первосвященника, родич того чоловіка, якому Петро відтяв вуха, сказав:

—Хіба не тебе я бачив із Ним у саду?

27 Петро знову заперечив це. І одразу заспівав півень.

Ісус перед Пилатом

28 Тоді повели Ісуса від Каяфи до преторії. Уже був ранок, і вони не увійшли до преторії, щоб не осквернитися, бо мали їсти пасху. 29 Тож Пилат вийшов до них і запитав:

—Які звинувачення ви висуваєте проти Цього Чоловіка?

30 Вони відповіли Йому:

—Якби Він не був злочинцем, ми б не привели Його до тебе.

31 Пилат сказав їм:

—Візьміть Його та судіть за вашим Законом.

Юдеї відповіли йому:

—Нам не дозволено нікого засуджувати на смерть.

32 Це сталося, щоб здійснилися слова Ісуса, через які Він показав, якою смертю має померти.

33 Тоді Пилат знову зайшов у преторію, покликав Ісуса й сказав Йому:

—Ти Цар юдеїв?

34 Ісус відповів:

—**Ти від себе кажеш це чи інші сказали тобі про Мене?**

35 Пилат відповів:

—Хіба я юдей? Це Твій народ і первосвященники видали мені Тебе. Що Ти зробив?

36 Ісус відповів:

—**Моє Царство не від цього світу. Якби Моє Царство було від цього світу, Мої слуги боролися б, щоб Я не був виданий юдеям. Але тепер Моє Царство не звідси.**

37 Тоді Пилат запитав Його:

—Отже, Ти Цар?

Ісус відповів:

—Ти кажеш, що Я Цар. Я для того народився й прийшов у світ, щоб свідчити про істину. Кожен, хто від істини, слухає Мій голос.

³⁸ Тоді Пилат запитав:

—Що таке істина?

І, сказавши це, він знову вийшов до юдеїв і сказав їм:

—Я не знаходжу ніякої провини в Ньому. ³⁹ Але у вас є звичай: на Пасху я звільняю одного з в'язнів. Ви хочете, щоб я відпустив вам Царя юдеїв?

⁴⁰ Вони знов закричали кажучи:

—Ні, не Його, а Варавву!

Варавва ж був бунтівником[†].

19

Ісус засуджений до розп'яття

¹ Тоді Пилат наказав узяти Ісуса й бичувати. ² Воїни сплели вінок із тернини та поклали Йому на голову й одягли Його в багряницю, ³ підходили до Нього й казали: «Вітаємо Тебе, Царю юдеїв!» І били Його по обличчю.

⁴ Пилат знову вийшов на двір і сказав юдеям:

—Ось я виводжу Його до вас на двір, щоб ви знали: я не знаходжу жодної підстави для Його звинувачення.

⁵ Коли Ісус вийшов із терновим вінком та зодягнений у багряницю, Пилат сказав їм:

—Ось Чоловік!

⁶ Як тільки первосвященники й слуги побачили Його, то закричали:

—Розіпни! Розіпни Його!

Пилат сказав їм:

[†] **18:40** 18:40 Або: розбійником.

—Візьміть Його ви та розіпніть, бо я не знаходжу ніякої провини в Ньому.

⁷ Юдеї відповіли:

—У нас є Закон, і згідно з цим Законом Він повинен померти, бо Він видає Себе за Сина Божого.*

⁸ Коли Пилат почув ці слова, то ще більше злякався.

⁹ Він знов зайшов до преторії і сказав Ісусові:

—Звідки Ти?

Але Ісус нічого йому не відповідав.

¹⁰ Пилат сказав йому:

—Не говориш зі мною? Ти не розумієш, що я маю владу звільнити Тебе й маю владу розіп'яти Тебе?

¹¹ Ісус відповів:

—Ти б не мав влади наді Мною, якби вона не була дана тобі згори. Тому той, хто передав Мене тобі, має більший гріх.

¹² Відтоді Пилат намагався звільнити Ісуса, але юдеї продовжували кричати:

—Якщо ти Його відпустиш, ти не друг Кесаря. Кожен, хто робить себе царем, виступає проти Кесаря.

¹³ Коли Пилат почув ці слова, він вивів Ісуса й сів на місце судді, що зветься Кам'яний поміст, а єврейською – *Гаввата*. ¹⁴ Це був день Приготування Пасхи, було близько шостої години†. Пилат сказав юдеям:

—Ось ваш Цар!

¹⁵ Вони закричали:

—Візьми, Візьми Його геть! Розіпни Його!

Пилат запитав:

—Розіп'яти вашого Царя?

Первосвященники відповіли:

* **19:7** 19:7 Див. Лев. 24:16. † **19:14** 19:14 Приблизно дванадцята година.

—У нас немає царя, окрім Кесаря.

¹⁶ Тоді Пилат віддав Його їм на розп'яття.

Розп'яття Ісуса

Тож вони взяли Ісуса й повели. ¹⁷ Несучи Свій хрест, Він прийшов на місце, що називається «місце Черепа» (єврейською – Голгофа). ¹⁸ Там Його розіп'яли, а з Ним і двох інших – по одному з обох боків; Ісус був посередині.

¹⁹ Пилат звелів зробити напис і прикріпити до хреста. На ньому було написано:

ісус назарянин, ЦАР ЮДЕЇВ.

²⁰ Багато юдеїв читали цей напис, бо місце, де був розіп'ятий Ісус, було поблизу міста, а напис був написаний єврейською, латинською та грецькою.

²¹ Юдейські первосвященники сказали Пилатові:

—Не пиши: «Цар юдеїв», але: «Він казав: „Я Цар юдеїв!“»

²² Пилат відповів:

—Що написав, те й написав!

²³ Коли солдати розіп'яли Ісуса, вони взяли Його одяг і поділили на чотири частини, по одній для кожного з них. Його сорочку вони також взяли, але сорочка була не зшита, а цільна, зіткана зверху донизу.

²⁴ Тоді вони сказали між собою: «Не будемо її розривати, а киньмо жереб на неї – кому вона дістанеться».

Це сталося, щоб збулося сказане в Писанні:

«Вони розділили між собою мої шати

й за одяг мій кидають жереб».[‡]

Тож воїни так і зробили.

[‡] **19:24** 19:24 див. Пс. 21:19.

25 Біля хреста Ісуса стояли Його мати, сестра Його матері, Марія – дружина Клеопова та Марія Магдалина. 26 Коли Ісус побачив там Свою матір та учня, якого Він любив і який стояв поруч із нею, промовив до Своєї матері: **«Жінко, ось твій син!»** 27 Потім сказав учневі: **«Ось твоя мати!»** Відтоді учень узяв її до себе.

Смерть Ісуса

28 Після цього, знаючи, що тепер усе звершилося, і щоб збулося Писання, Ісус сказав: **«Я спраглий!»** § 29 Там була повна посудина з оцтом. Тож вони змочили губку в оцті, настромили її на стебло гісопу та піднесли до вуст Ісуса. 30 Спробувавши оцту, Ісус сказав: **«Звершилося!»** І, схиливши голову, віддав духа.

31 Тоді був день Приготування, і юдеї не хотіли, щоб тіла залишалися на хрестах у Суботу, тому що та Субота була великим днем. Тому вони просили Пилата перебити ноги розіп'ятим та зняти їх. 32 Воїни прийшли й перебили ноги першому, а потім і другому, розіп'ятому з Ним. 33 Підійшовши до Ісуса, побачили, що Він уже мертвий, і не стали перебивати Йому ніг. 34 Але один із воїнів списом проколов Ісусові бік, і одразу з рани потекли кров і вода. 35 Той, хто бачив це, свідчить, і його свідчення правдиве. Він знає, що говорить правду, щоб ви повірили. 36 Це сталося, щоб збулося Писання: «Жодна Його кістка не буде зламана».* 37 І, знову ж, в іншому місці Писання каже: «Вони будуть дивитися на Того, Кого прокололи».†

§ 19:28 19:28 Див. Пс. 68:22. * 19:36 19:36 Див. Вих. 12:46; Чис. 9:12; Пс. 33:21. † 19:37 19:37 Див. Зах. 12:10.

Поховання Ісуса

³⁸ Після цього Йосиф з Ариматеї попросив Пилата віддати йому тіло Ісуса. Йосиф був учнем Ісуса, але таємним, через страх перед юдеями. З дозволу Пилата він прийшов і забрав тіло Ісуса. ³⁹ Разом з Йосифом був і Никодим, який раніше приходив до Ісуса вночі. Никодим приніс суміш смирни й алое, приблизно сто літрів.† ⁴⁰ Узявши тіло Ісуса, вони загорнули його у льняне полотно з пахощами згідно з юдейськими звичаями поховання. ⁴¹ На тому місці, де був розіп'ятий Ісус, був сад, а в саду була нова гробниця, у якій нікого ще не було поховано. ⁴² Оскільки був день Приготування до юдейської Суботи й гробниця була поруч, вони поклали туди Ісуса.

20

Воскресіння Ісуса

¹ У перший день тижня*, рано-вранці, коли ще було темно, Марія Магдалина пішла до гробниці й побачила, що камінь від гробниці відвалений. ² Вона побігла до Симона Петра та до іншого учня, якого любив Ісус, і сказала їм: «Забрали Господа з гробниці, і ми не знаємо, куди Його поклали!»

³ Тоді Петро та інший учень пішли до гробниці. ⁴ Вони обидва бігли, але другий учень випередив Петра й прибув до гробниці перший. ⁵ Нахилившись, він побачив тільки льняну тканину, що лежала там, але не ввійшов. ⁶ Слідом за ним прибув Симон Петро і ввійшов у гробницю. Він побачив полотно,

† 19:39 19:39 Приблизно 30 сучасних літрів.

* 20:1 20:1 У юдеїв тиждень починався з неділі.

що лежало, ⁷ а також хустину, якою була обмотана голова Ісуса. Вона лежала не з полотном, але окремо, в іншому місці. ⁸ Тоді й другий учень, який першим прийшов до гробниці, також увійшов усередину. Він побачив і повірив. ⁹ (Бо вони ще не розуміли, що згідно з Писанням Ісус повинен був воскреснути з мертвих.)[†] ¹⁰ Потім учні повернулися до себе.

Ісус з'являється Марії Магдалині

¹¹ Марія ж стояла біля гробу й плакала. Плачучи, вона нахилилася, щоб заглянути в гробницю, ¹² і побачила двох ангелів у білому, що сиділи там, де лежало тіло Ісуса, – один у головах, а другий у ногах.

¹³ Вони запитали:

—Жінко, чому ти плачеш?

Вона відповіла:

—Тому що взяли мого Господа, і не знаю, куди Його поклали.

¹⁴ Сказавши це, вона обернулася й побачила Ісуса, що стояв там, але не зрозуміла, що це Ісус.

¹⁵ Він запитав її:

—Жінко, чому ти плачеш? Кого ти шукаєш?

Вона, думаючи, що це садівник, сказала Йому:

—Пане, якщо Ти Його взяв, скажи мені, куди Ти Його поклав, і я заберу Його.

¹⁶ Ісус сказав їй:

—Маріє!

Повернувшись до Нього, вона сказала єврейською:

—*Равуні!* (Що означає «Учителю!»)

¹⁷ Ісус сказав:

—*Не затримуй Мене, бо Я ще не піднімався до Отця. А йди до Моїх братів і скажи їм: «Я піднімаюсь до Мого Отця й вашого Отця, до Мого Бога і вашого Бога».*

[†] **20:9** 20:9 Див. Пс. 15:10; Іс. 53:10-12.

18 Марія Магдалина пішла до учнів і сказала їм: «Я бачила Господа!»

І вона розповіла їм, що Він сказав.

Ісус звертається до своїх учнів

19 Увечері того ж першого дня тижня, коли учні були разом, – а двері були зачинені зі страху перед юдейськими керівниками, – Ісус з'явився посеред них та промовив: **«Мир вам!»** 20 Кажучи це, показав їм Свої руки й бік. Учні зраділи, побачивши Господа.

21 Ісус знову сказав їм: **«Мир вам! Як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас».** 22 Сказавши це, Він дихнув на них і сказав: **«Прийміть Святого Духа!»** 23 **Кому ви будете прощати гріхи, тому вони будуть прощені, а кому залишите, тому будуть залишені.**

Ісус з'являється Фомі

24 Але Фома, один із дванадцяти, якого ще звали Близнюком, не був з учнями, коли прийшов Ісус.

25 Інші учні сказали йому:

—Ми бачили Господа!

Але він сказав їм:

—Якщо я не побачу на Його руках ран від цвяхів, не вкладу свого пальця в рани від цвяхів і не вкладу своєї руки в рану на Його боці, то не повірю.

26 Через тиждень учні Ісуса знову зібралися в домі, і Фома був із ними. І хоча двері були зачинені, прийшов Ісус, став посеред них і сказав:

—**Мир вам!**

27 Потім сказав Фомі:

—**Поклади сюди свій палець. Подивися на Мої руки. Простягни свою руку й вклади її у Мій бік. І не будь невіруючим, а повір!**

28 Фома відповів Йому:

—**Господь мій і Бог мій!**

29 Ісус сказав йому:

—Ти повірив, тому що побачив Мене. Блаженні ті, що не бачили й повірили.

Мета Євангелія від Івана

30 Ісус зробив багато інших знаків перед Своїми учнями, які не записані в цій книзі. 31 Але це було написано, щоб ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і, віруючи, мали життя в Його ім'я.

21

Ісус являється учням біля Тиверіадського моря

1 Після цього Ісус знову з'явився перед учнями біля Тиверіадського моря. Це сталося так: 2 Симон Петро, Фома, званий Близнюком, Нафанаїл із Кани, що в Галілеї, сини Зеведея та ще двоє інших учнів були разом.

3 Симон Петро сказав:

—Я йду ловити рибу!

Інші відповіли йому:

—Ми теж ідемо з тобою.

Вони вийшли, сіли в човен і тієї ночі нічого не зловили.

4 Рано-вранці Ісус стояв на березі, але учні не знали, що це Ісус.

5 Він сказав їм:

—Діти, чи є у вас щось поїсти?

Вони відповіли:

—Ні.

6 Він сказав:

—Закиньте сіті праворуч від човна й знайдете.

Вони закинули й більше не могли їх витягти через велику кількість риби.

7 Тоді учень, якого любив Ісус, сказав Петрові: «Це Господь!» Як тільки Симон Петро почув, що

це Господь, він одягнув верхній одяг, бо зняв його, і стрибнув у воду. ⁸ Інші учні попливли до берега в човні, бо були недалеко, близько двохсот ліктів,* тягнучи за собою сіті, наповнені рибою. ⁹ Коли вони вийшли з човна на берег, то побачили там вогонь, вугілля з рибою на ньому та хліб.

¹⁰ Ісус сказав їм:

—Принесіть і тієї риби, яку ви впіймали тепер.

¹¹ Тож Симон Петро заліз у човен і витяг сіті на берег. У них було сто п'ятдесят три великі риби, але навіть при такій кількості сіті не пірвалися.

¹² Ісус сказав їм:

—Ідіть та снідайте!

Ніхто з учнів не наважився запитати Його: «Хто Ти?» Адже вони знали, що це Господь. ¹³ Ісус прийшов, узяв хліб і дав їм. Те саме зробив і з рибою. ¹⁴ Це вже втретє Ісус з'явився перед учнями після воскресіння з мертвих.

Ісус відновлює Петра

¹⁵ Коли вони закінчили снідати, Ісус запитав Симона Петра:

—Симоне, сину Йони, чи ти любиш Мене більше, ніж вони?

Він відповів:

—Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе.

Ісус сказав йому:

—Паси Моїх ягнят.

¹⁶ Ісус запитав його вдруге:

—Симоне, сину Йони, чи ти любиш Мене?

Він відповів:

—Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе.

Ісус сказав йому:

* **21:8** 21:8 Приблизно сто метрів.

—Паси Моїх овець.

¹⁷ Ісус запитав його втретє:

—Симоне, сину Йони, чи ти любиш Мене?

Петро засмутився, що Ісус запитав його втретє: «Чи ти любиш Мене?», і відповів йому:

—Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що я люблю Тебе!

Ісус сказав йому:

—Паси Моїх овець. ¹⁸ Істинно кажу тобі: коли ти був молодим, ти сам вдягався й ходив, куди хотів, але коли ти постарієш, то простягнеш свої руки, і хтось інший одягне тебе й поведе тебе туди, куди не хочеш. ¹⁹ Ісус сказав це, щоб вказати, якою смертю Петро прославить Бога.

Потім сказав йому:

—Іди за Мною!

²⁰ Петро, обернувшись, побачив, що учень, якого любив Ісус, ішов за ними. Це був той, хто на вечері сперся на Ісуса й запитав: «Господи, хто Тебе зрадить?»

²¹ Коли Петро побачив його, то запитав Ісуса:

—Господи, а з ним що буде?

²² Ісус відповів:

—Якщо Я хочу, щоб він залишився, поки Я не повернусь, що тобі? Ти йди за Мною!

²³ Через це серед братів поширилася чутка, що цей учень не помре. Але Ісус не сказав йому, що не помре, а: «Якщо Я хочу, щоб він залишився, поки Я повернусь, що тобі?»

²⁴ Це той учень, який свідчить про це і який написав це. Ми знаємо, що його свідчення правдиве.

²⁵ Ісус робив ще багато іншого. Якби про все докладно написати, то, думаю, навіть у всьому світі не було б місця для всіх написаних книг.

Бібліка ® Відкрита Новий Переклад Українською
The New Testament and Psalms in Ukrainian language:
Бібліка ® Відкрита Новий Переклад Українською
copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Українська (Ukrainian)

Contributor: Biblica, Inc.

Новий Завіт і Книга Псалмів, Бібліка ® Відкрита Новий Переклад Українською™
© 2022 Biblica, Inc.

New Testament and Psalms, Biblica® Open New Ukrainian Translation™
Copyright © 2022 by Biblica, Inc.

«Biblica» (Бібліка) є товарним знаком, зареєстрованим у бюро патентів та торгових марок США компанією «Biblica, Inc.» Використовується з дозволу.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Новий Завіт і Книга Псалмів, Бібліка ® Відкрита Новий Переклад Українською™
© 2022 Biblica, Inc.

New Testament and Psalms, Biblica® Open New Ukrainian Translation™
Copyright © 2022 by Biblica, Inc.

«Biblica» (Бібліка) є товарною знакою зареєстрованою в бюро патентів та торгових марок США компанією «Biblica, Inc.» Використовуються з дозволу.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

68eb76bb-3f7e-5394-ae2f-83de54389ca2